

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Elżbieta Adamowicz

Konrad Walczyk

**KONIUNKTURA W PRZEMYŚLE
LISTOPAD 2017**

PL ISSN 2392-3687

Badanie okresowe nr 350

BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (Przewodnicząca), Joanna Klimkowska (Sekretarz)

Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, Janusz Stacewicz, István János Tóth

Komitet Redakcyjny i adres Redakcji:

Konrad Walczyk (Redaktor Naczelny)

Elżbieta Adamowicz

Małgorzata Krypa

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa

www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2017

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3687

Nr rej. PR 18393

Informacje zawarte w niniejszym czasopiśmie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w przemyśle przetwórczym, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 350. W badaniu uczestniczyło 289 przedsiębiorstw. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie:

<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE /struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>

SPIS TREŚCI

I.	OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE	7
1.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	7
2.	ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD	9
3.	SALDA I ICH SKŁADOWE.....	10
1)	Produkcja	10
2)	Zamówienia	12
3)	Zamówienia eksportowe	14
4)	Zapasy wyrobów gotowych.....	16
5)	Ceny	18
6)	Zatrudnienie	20
7)	Sytuacja finansowa	22
8)	Ogólna sytuacja gospodarki	24
9)	Produkcja na eksport	26
10)	Konkurencyjność wyrobów na rynkach zagranicznych	28
11)	Korzyści z produkcji na eksport.....	30
12)	Przeciętny koszt produkcji	32
III.	SUMMARY	34

I. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

1. W listopadzie wartość wskaźnika koniunktury w przemyśle przetwórczym IRG SGH (IRGIND) zwiększyła się w skali miesiąca o 0,7 pkt. Obecnie wynosi +2,8 pkt i jest wyższa od wartości sprzed roku o 13,3 pkt. Dla sektora prywatnego wartość wskaźnika koniunktury wzrosła w ciągu miesiąca o 1,9 pkt i wynosi +4,3 pkt. Jest wyższa niż przed rokiem o 15 pkt. Dla sektora publicznego wartość wskaźnika zmniejszyła się o 14 pkt do poziomu -11,6 pkt. Jest niższa od wartości sprzed roku o 1,4 pkt.

2. W przekroju według wielkości przedsiębiorstwa poprawę koniunktury odnotowały przedsiębiorstwa najmniejsze, zatrudniające do 50 pracowników, oraz znajdujące się w grupie zatrudnienia od 251 do 500 pracowników. Wzrosty wartości wskaźnika koniunktury dla tych grup wyniosły, odpowiednio: 2,0 pkt oraz 6,1 pkt. W opinii przedsiębiorstw zatrudniających od 51 do 250 pracowników oraz największych, zatrudniających ponad 500 pracowników, koniunktura pogorszyła się. Wartości wskaźnika dla tych grup obniżyły się o, odpowiednio: 0,4 i 7,0 pkt. Najwyższą wartość, +7,5 pkt, wskaźnik przyjął dla przedsiębiorstw zatrudniających od 51 do 250 pracowników, a najniższą, -12,1 pkt, dla największych przedsiębiorstw.

3. W przekroju według głównych grup produktowych pogorszenie koniunktury zanotowano tylko w produkcji dóbr inwestycyjnych; wartość wskaźnika koniunktury zmniejszyła się o 4,4 pkt. Pozostali producenci informują o poprawie koniunktury. Największy wzrost wartości IRGIND, o 4,1 pkt, odnotowano dla produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku. Najwyższą wartość, +7,7 pkt, wskaźnik przyjął dla przedsiębiorstw wytwarzających dobra inwestycyjne, a najniższą, -7,3 pkt, dla producentów trwałych dóbr konsumpcyjnych.

4. W przekroju regionalnym w tym badaniu poprawa koniunktury miała miejsce w sześciu województwach: kujawsko-pomorskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim i podlaskim; największa w województwie małopolskim (wzrost wartości wskaźnika o 15 pkt). W pozostałych regionach koniunktura pogorszyła się; najbardziej w województwie zachodniopomorskim (o 29,2 pkt). Najwyższą wartość, +26,7 pkt, wskaźnik koniunktury przyjął dla województwa warmińsko-mazurskiego, a najniższą, -27,3 pkt, dla województwa lubuskiego.

5. Wyniki tej edycji badania są nietypowe. W historii badania wzrost wartości wskaźnika koniunktury o tej porze roku miał miejsce tylko raz, w roku 2012. Typową zmianą jest spadek wartości wskaźnika ze względu na negatywne oddziaływanie czynników sezonowych. Zmiany zgodne z dotychczas ustalonym wzorcem miały miejsce w przedsiębiorstwach publicznych. W firmach prywatnych odnotowano poprawę koniunktury – wzrosły zarówno wartości wskaźnika jak i sald odpowiedzi na główne pytania ankiety (o wielkość produkcji oraz zamówień ogółem i zamówień eksportowych). Maleją zapasy, zmalało saldo pytania o poziom cen wyrobów gotowych. Odnotowano pogorszenie się sytuacji finansowej przedsiębiorstw i ocen ogólnej sytuacji gospodarczej w kraju. Przewidywania na najbliższe miesiące są pesymistyczne. Kształtowanie się składowych cyklicznych głównych sald wskazuje, że nadchodzące spowolnienie aktywności gospodarczej w przemyśle może niekoniecznie mieć charakter wyłącznie sezonowy.

6. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji zwiększyła się w skali miesiąca o 3,8 pkt do poziomu +15,4 pkt. Jest wyższa od wartości sprzed roku aż o 23,1 pkt. Wzrost wartości salda zanotowano tylko dla firm prywatnych. W przekroju według głównych grup produktowych największy wzrost produkcji miał miejsce u producentów nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (wartość salda zwiększyła się o 8,2 pkt), a najmniejszy w produkcji półproduktów (o 2,5 pkt). Zarówno firmy prywatne jak i publiczne spodziewają się spadku wielkości produkcji w najbliższych miesiącach.

7. W ciągu miesiąca wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zamówień zwiększyła się o 4,1 pkt. Wynosi obecnie +6,1 pkt i jest wyższa od wartości sprzed roku o 20,5 pkt. Wzrost zamówień odnotowały tylko firmy prywatne. Największy wzrost zamówień miał miejsce w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (wartość salda zwiększyła się o 13,7 pkt), a spadek zanotowano jedynie w produkcji dóbr inwestycyjnych (o 5,0 pkt). Firmy z obu sektorów własnościowych przewidują spadek zamówień w nadchodzących miesiącach.

8. Także saldo odpowiedzi na pytanie o wielkość zamówień eksportowych zwiększyło w ciągu miesiąca swoją wartość (o 7,7 pkt). Tak jak w przypadku sald produkcji i zamówień ogółem wzrost wartości salda odnotowano tylko dla firm prywatnych. Wartość salda pozostaje ujemna i wynosi -3,3 pkt. Jest jednak wyższa niż przed rokiem o 16,7 pkt. Największy wzrost zamówień eksportowych miał miejsce w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda zwiększyła się o 10,6 pkt), a spadek zamówień zanotowano tylko w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (o 0,1 pkt, tj. w granicach błędu statystycznego). Firmy prywatne i publiczne spodziewają się mniejszego popytu zagranicy na swoje wyroby w następnym okresie.

9. Poziom zapasów zmniejszył się. Wartość salda obniżyła się w ciągu miesiąca o 1,2 pkt do wysokości -2,2 pkt. Jest niższa od wartości sprzed roku o 4,5 pkt. Spadek zapasów miał miejsce tylko w produkcji dóbr inwestycyjnych (wartość salda niższa o 10,1 pkt), a największy wzrost zanotowali producenci dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (o 4,6 pkt). Prognozowana jest dalsza redukcja zapasów w nadchodzących miesiącach.

10. Słabnie tempo wzrostu cen wyrobów gotowych. Informują o tym firmy z obu sektorów własnościowych. Obecna wartość salda, +3,9 pkt, jest niższa od wartości sprzed miesiąca o 3,1 pkt, lecz wyższa od wartości sprzed roku o 6,2 pkt. Największy spadek cen odnotowano w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda obniżyła się o 10 pkt), a wzrost nastąpił wyłącznie w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (o 1,7 pkt). Oczekiwania na najbliższe miesiące są odmienne – firmy prywatne spodziewają się wzrostu cen swoich wyrobów, zaś przedsiębiorstwa publiczne przewidują, że tendencja spadkowa utrzyma się.

11. Zmniejszyła się w ciągu ostatniego miesiąca wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zatrudnienia (o 3,7 pkt). Wynosi obecnie +0,7 pkt i jest wyższa od wartości sprzed roku o 6,2 pkt. Zatrudnienie zmniejszyło się tylko w firmach prywatnych. Największy spadek zatrudnienia miał miejsce w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda obniżyła się o 8,7 pkt), a wzrost zanotowali jedynie producenci dóbr inwestycyjnych (o 7,8 pkt). Prognozowany jest spadek zatrudnienia w kolejnych miesiącach.

12. Sytuacja finansowa przedsiębiorstw z obu sektorów własnościowych pogorszyła się. Wartość salda zmniejszyła się w ciągu miesiąca o 0,6 pkt i wynosi +0,6 pkt. Jest jednak wyższa niż przed rokiem o 8,6 pkt. Najbardziej pogorszyła się sytuacja finansowa producentów półproduktów (wartość salda zmniejszyła się o 3,8 pkt), a największą poprawę odnotowano w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (o 5,3 pkt). Firmy prywatne i publiczne spodziewają się dalszego pogorszenia się ich sytuacji finansowej w najbliższym okresie.

13. Saldo pytania o ogólną ocenę sytuacji gospodarczej w kraju w ciągu miesiąca zmniejszyło swoją wartość o 4,4 pkt. Obecnie wynosi +7,6 pkt i jest o 33,9 pkt wyższa do wartości sprzed roku. Największe pogorszenie się ocen sytuacji ogólnogospodarczej stwierdzono u producentów dóbr inwestycyjnych (wartość salda obniżyła się o 12,9 pkt), a lepiej (niż przed miesiącem) stan gospodarki oceniają tylko producenci nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (o 2,5 pkt). Przewidywane jest dalsze pogorszenie się ogólnej sytuacji gospodarczej w kraju w najbliższych miesiącach.

14. Maleje eksport. W ciągu kwartału o 0,3 pkt obniżyła się wartość salda, do wysokości -0,8 pkt. Pozostaje jednak wyższa od wartości sprzed roku (o 11,2 pkt). Spadek eksportu odnotowały tylko przedsiębiorstwa publiczne. Przewidywany jest nieznaczny wzrost eksportu w następnym kwartale.

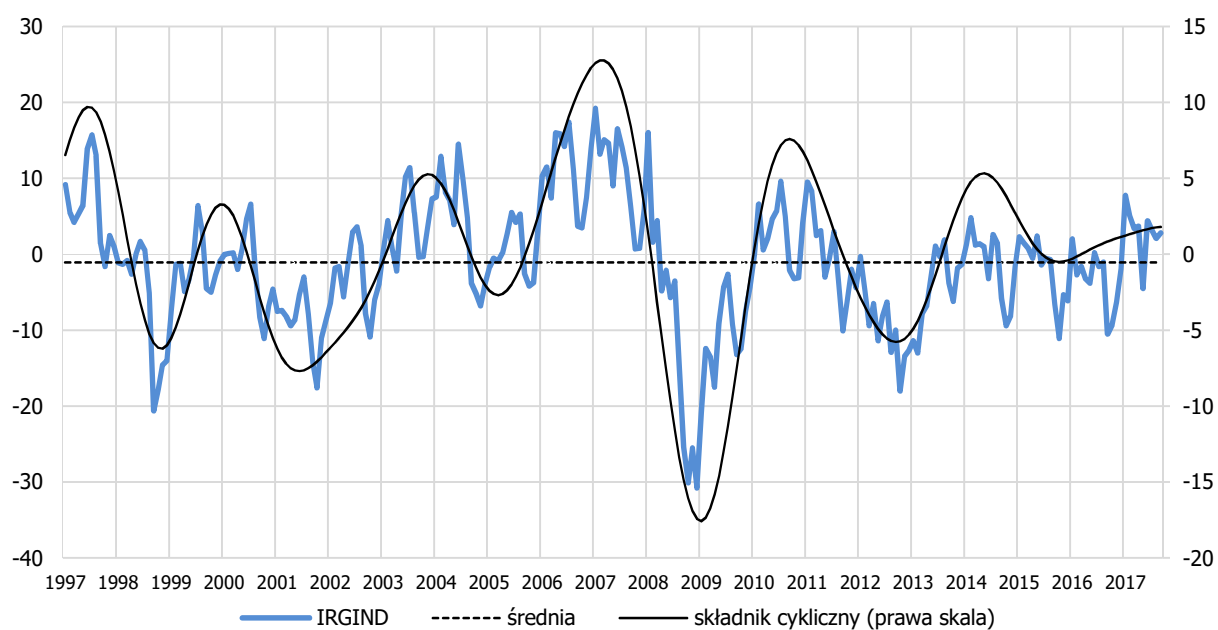
15. Spadkowi eksportu towarzyszy obniżenie się konkurencyjności naszych towarów na rynkach zagranicznych. Wartość salda zmniejszyła się o 0,3 pkt do poziomu -3,7 pkt. Jest o 3,1 pkt niższa zanotowanej przed rokiem. O spadku konkurencyjności informują tylko firmy publiczne. Przewidywana jest niewielka poprawa konkurencyjności produkcji na eksport w kolejnym kwartale.

16. Mimo spadku eksportu i jego konkurencyjności rosną korzyści z eksportu w porównaniu z opłacalnością produkcji na rynek krajowy. Saldo zwiększyło wartość o 5,2 pkt do poziomu +15,6 pkt i jest ona obecnie wyższa od wartości sprzed roku o 2,2 pkt. Prognozowane jest zmniejszenie się korzyści względnych w przyszłym kwartale mniej więcej do poziomu z sierpnia 2017 r.

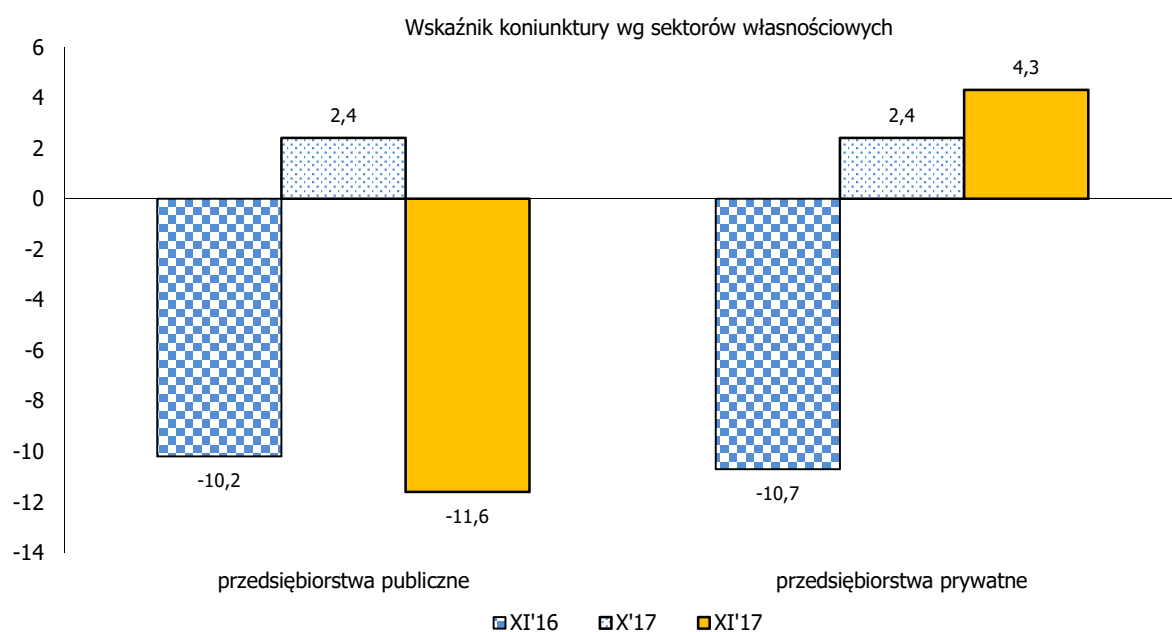
17. Rosną (jednostkowe) koszty produkcji. W ciągu kwartału o 4,4 pkt zwiększyła się wartość salda. Jest równa +46,5 pkt i wyższa od wartości sprzed roku o 9,6 pkt. producenci spodziewają się, że tempo wzrostu kosztów produkcji w następnym kwartale nieco wyhamuje.

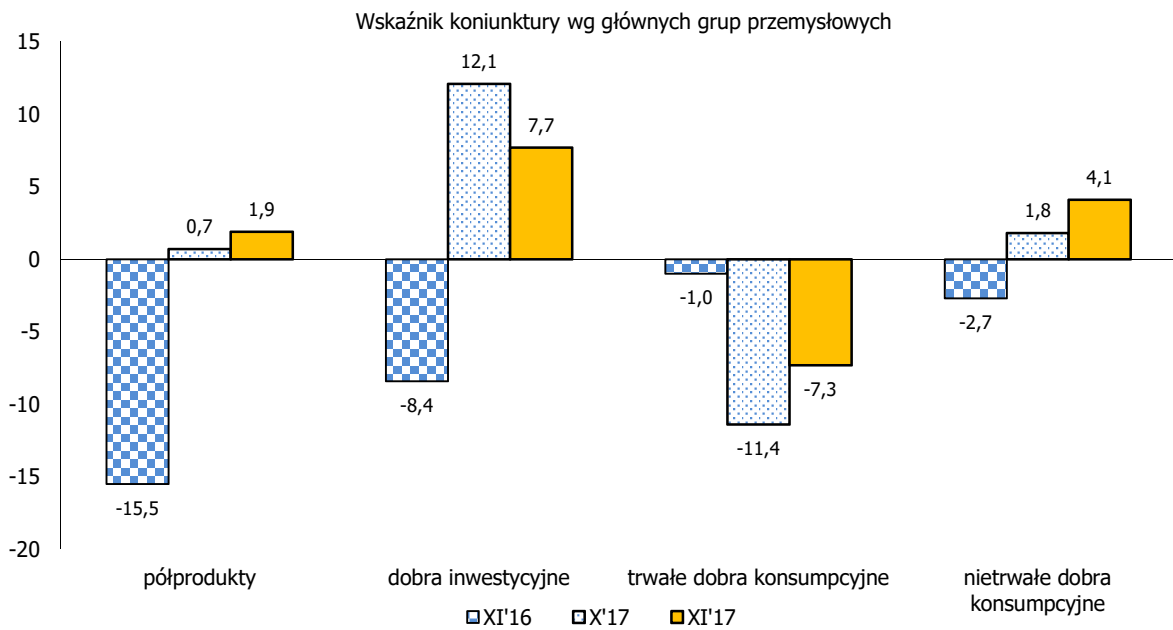
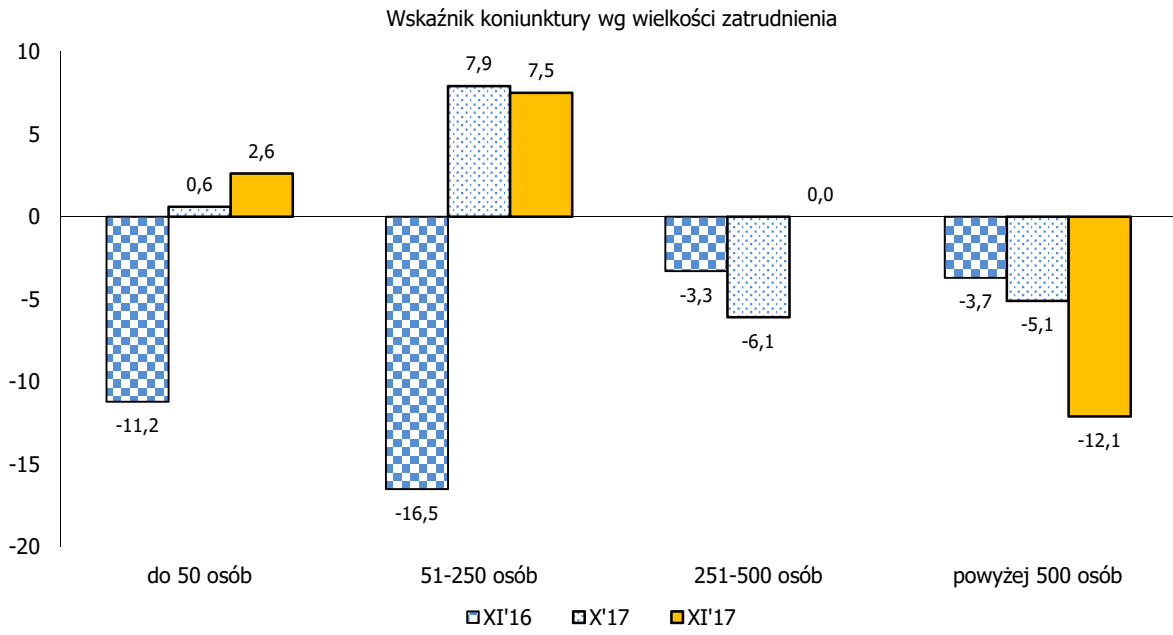
II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

1. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

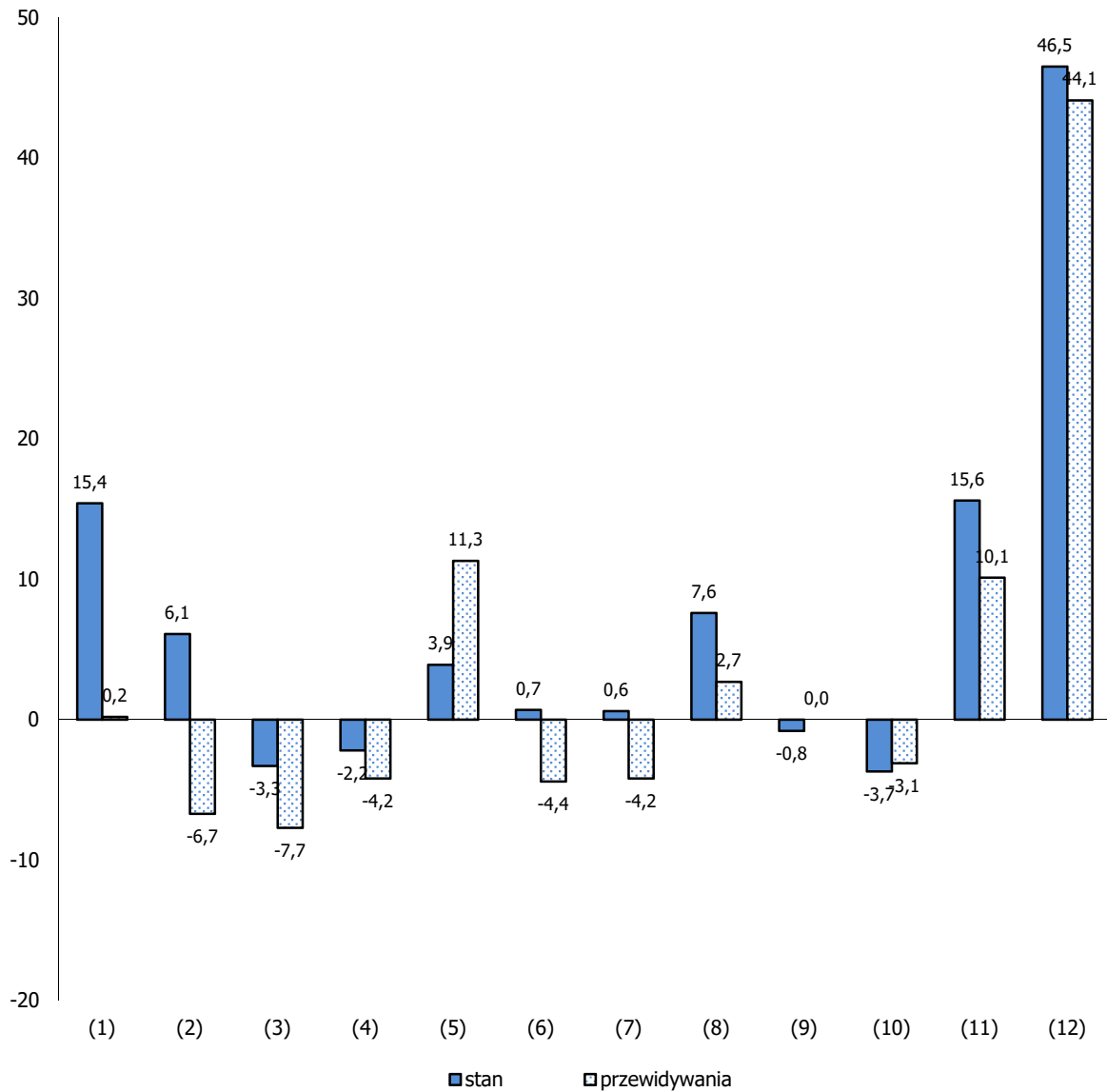

składowe salda	XI'16	VII'17	VIII'17	IX'17	X'17	XI'17
1. wielkość produkcji – przewidywania	-14,9	1,1	15,5	7,8	2,4	0,2
2. wielkość zamówień – stan	-14,4	-13,6	-6,1	-1,4	2,0	6,1
3. zapasy - stan	2,3	0,9	-3,9	-3,1	-1,9	-2,2
wskaźnik koniunktury (IRGIND): $(1.+2.-3.)/3$	-10,5	-4,5	4,4	3,2	2,1	2,8

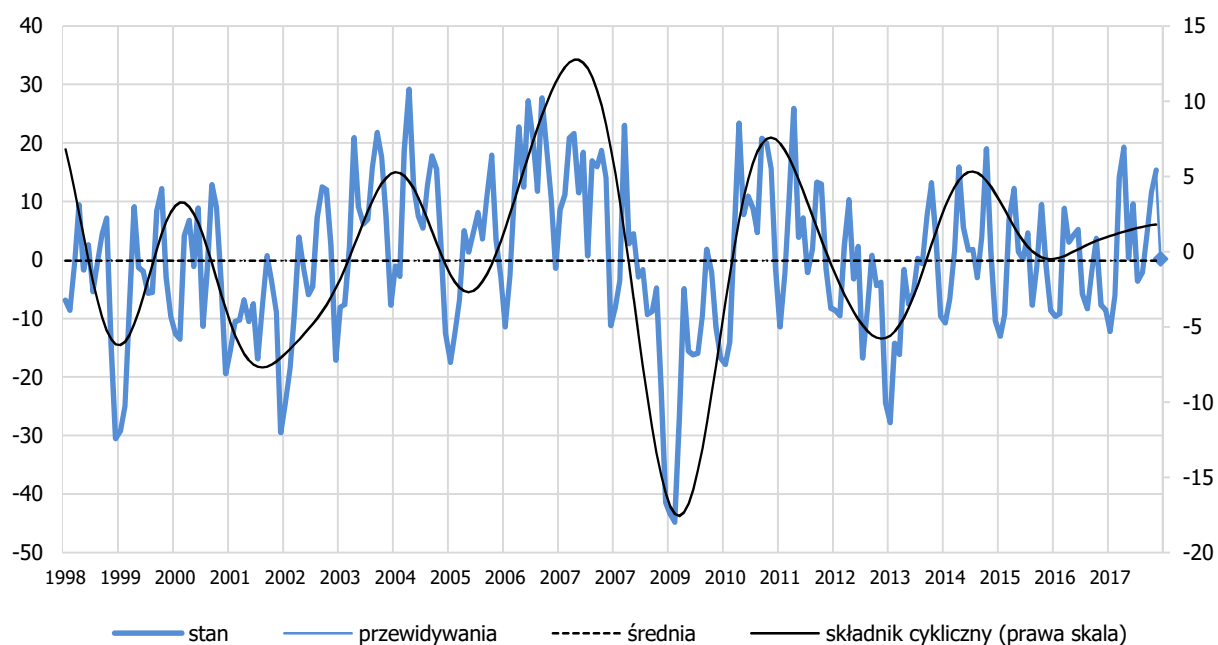
2. ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD

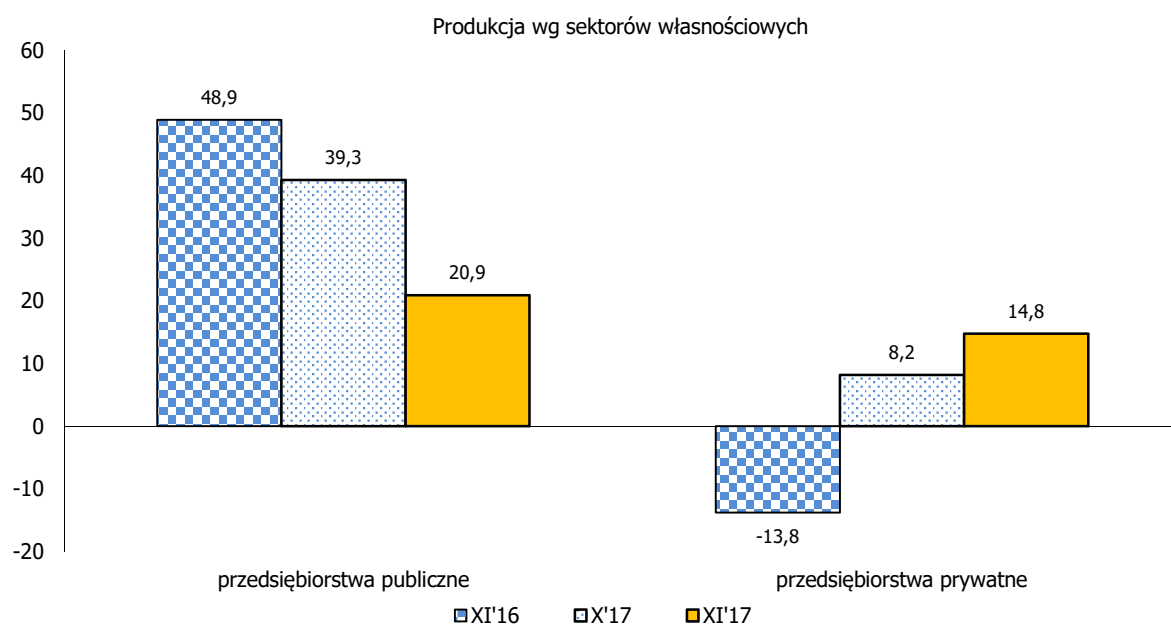
- (1) produkcja
- (2) zamówienia ogółem
- (3) zamówienia eksportowe
- (4) zapasy wyrobów gotowych
- (5) ceny
- (6) zatrudnienie
- (7) sytuacja finansowa
- (8) ogólna sytuacja gospodarki polskiej
- (9) produkcja eksportowa
- (10) konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych
- (11) korzyści z produkcji eksportowej/korzyści z produkcji krajowej
- (12) przeciętny koszt produkcji

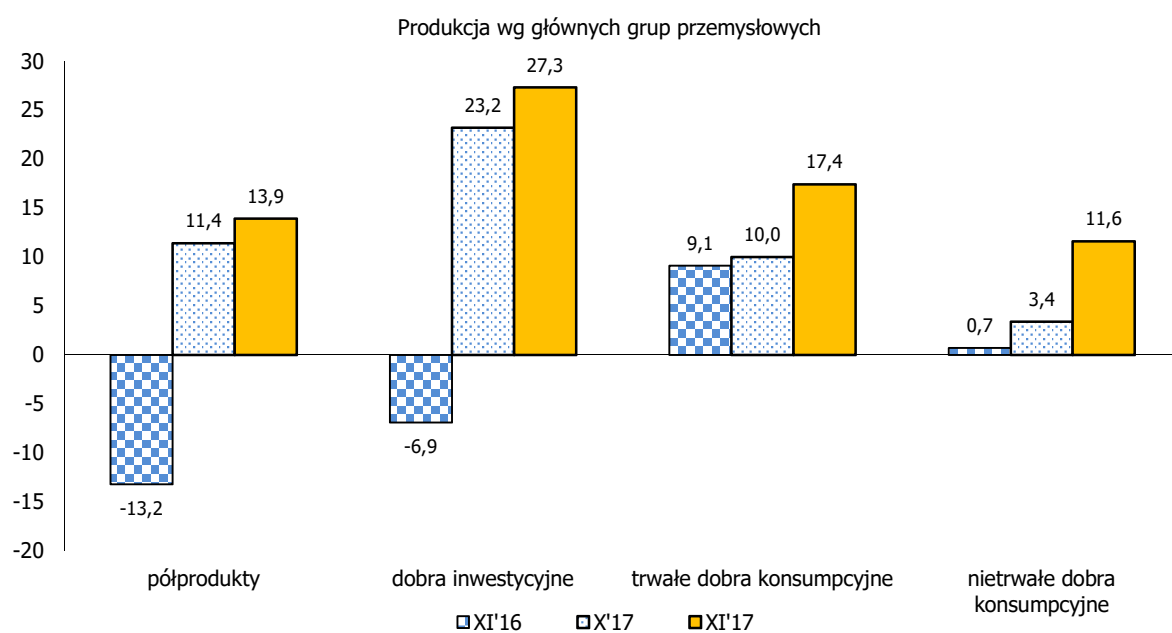
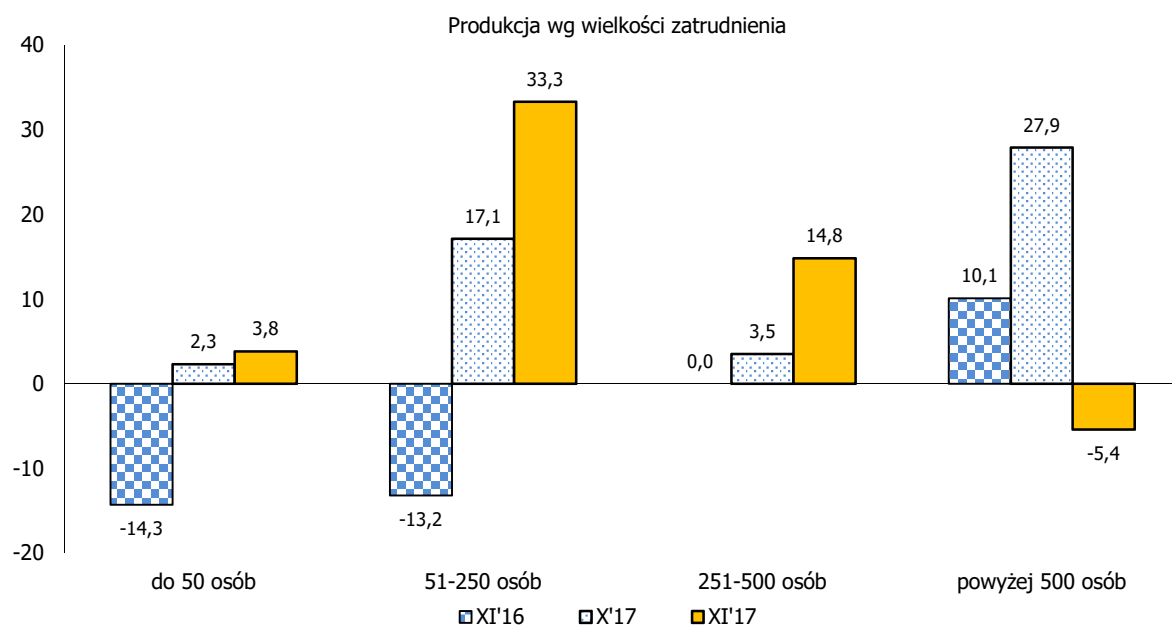
3. SALDA I ICH SKŁADOWE

1) Produkcja

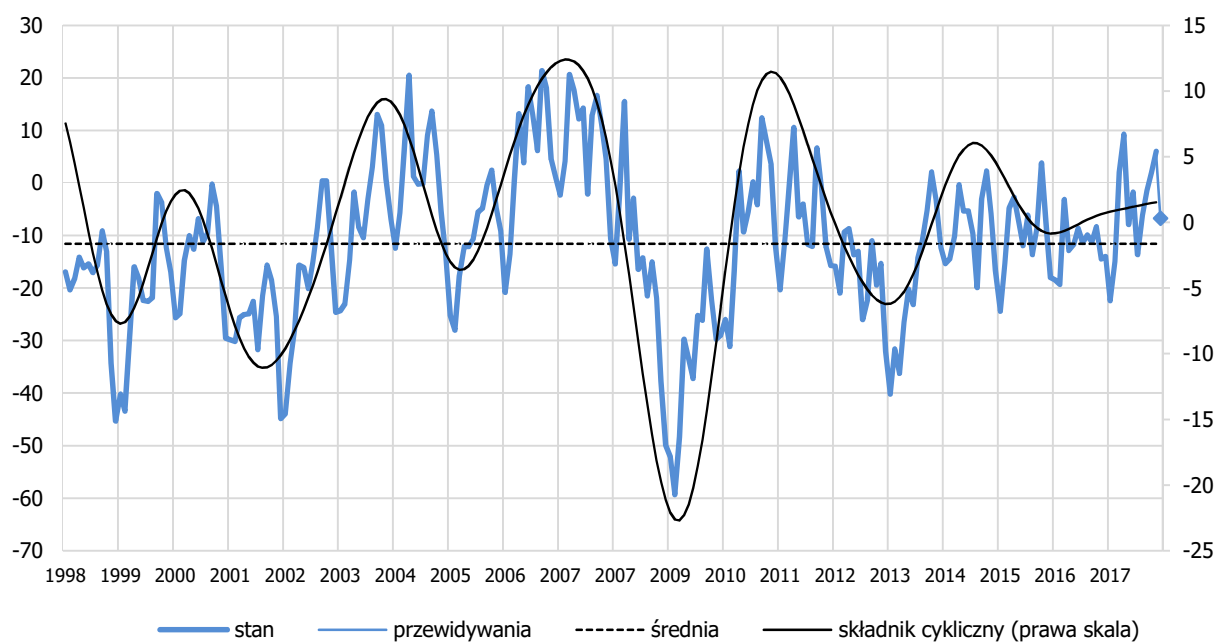

	XI'16	VIII'17	IX'17	X'17	XI'17	przewidywania
wzrost	18,9	21,4	23,2	28,1	32,4	21,3
brak zmiany	54,5	55,1	58,1	55,4	50,7	57,6
spadek	26,6	23,5	18,8	16,5	17,0	21,1
saldo (1.-3.)	-7,7	-2,1	4,4	11,6	15,4	0,2

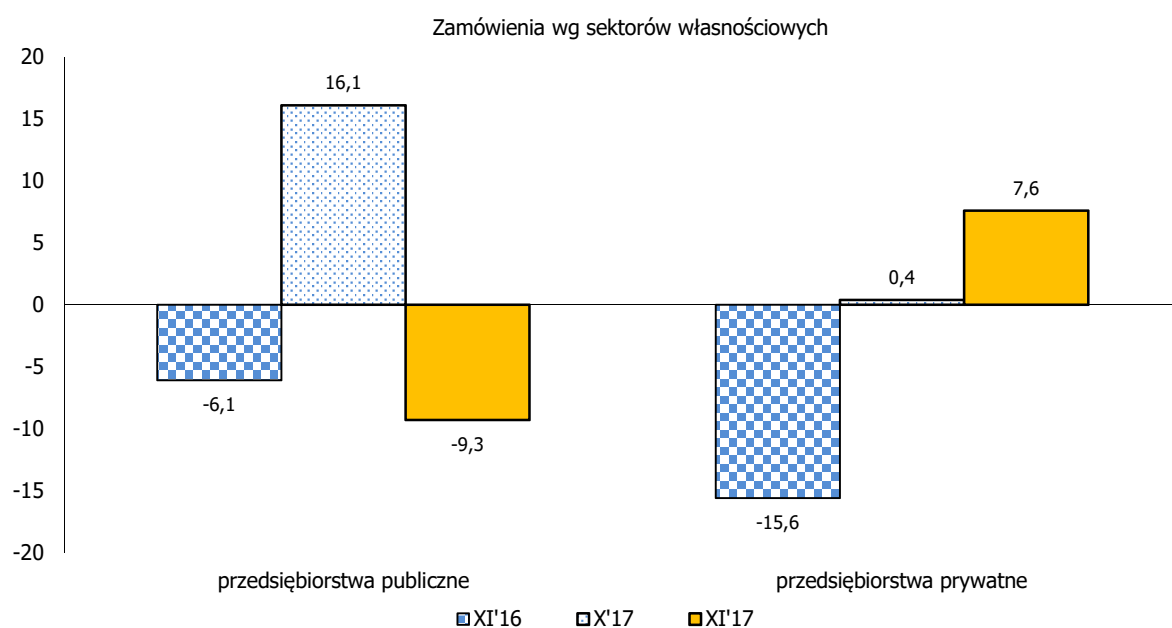

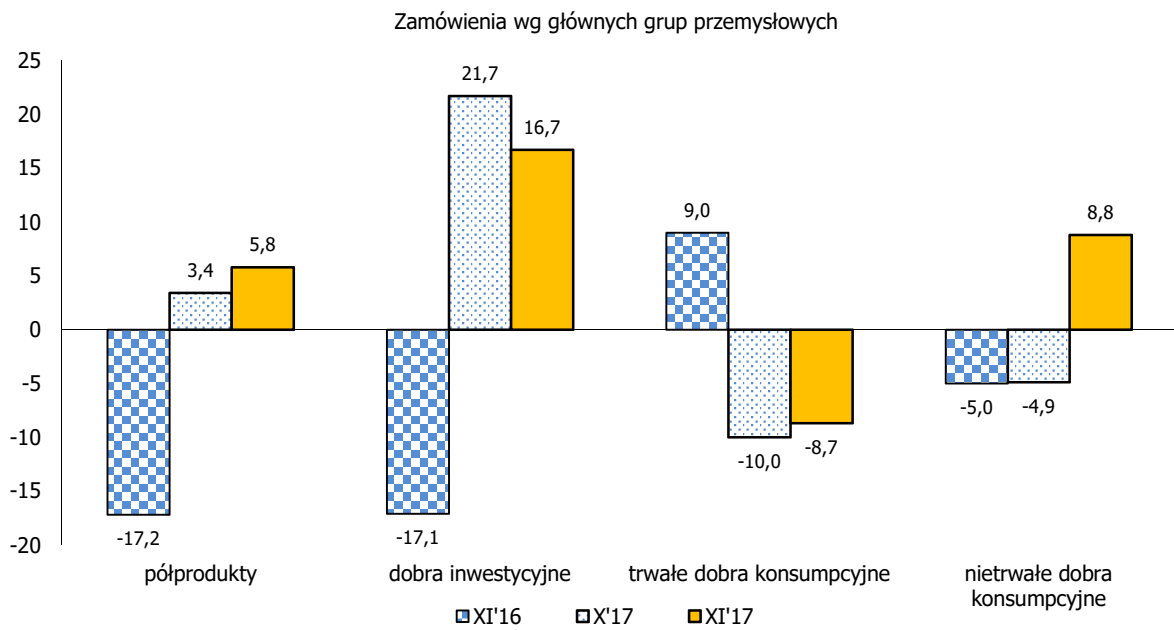
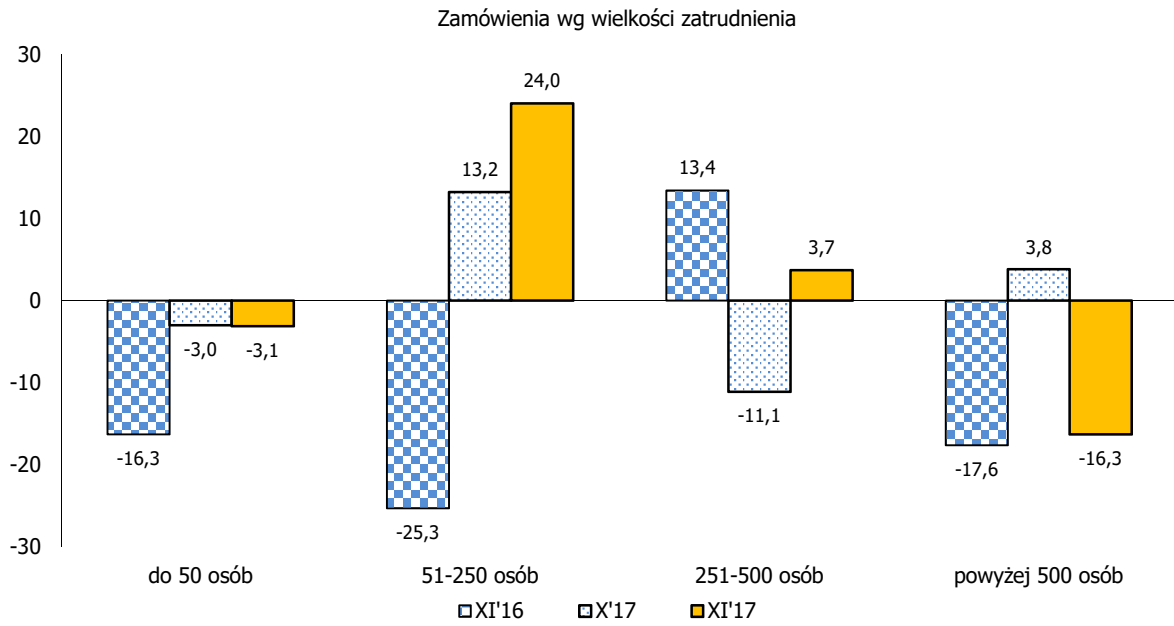

2) Zamówienia ogółem

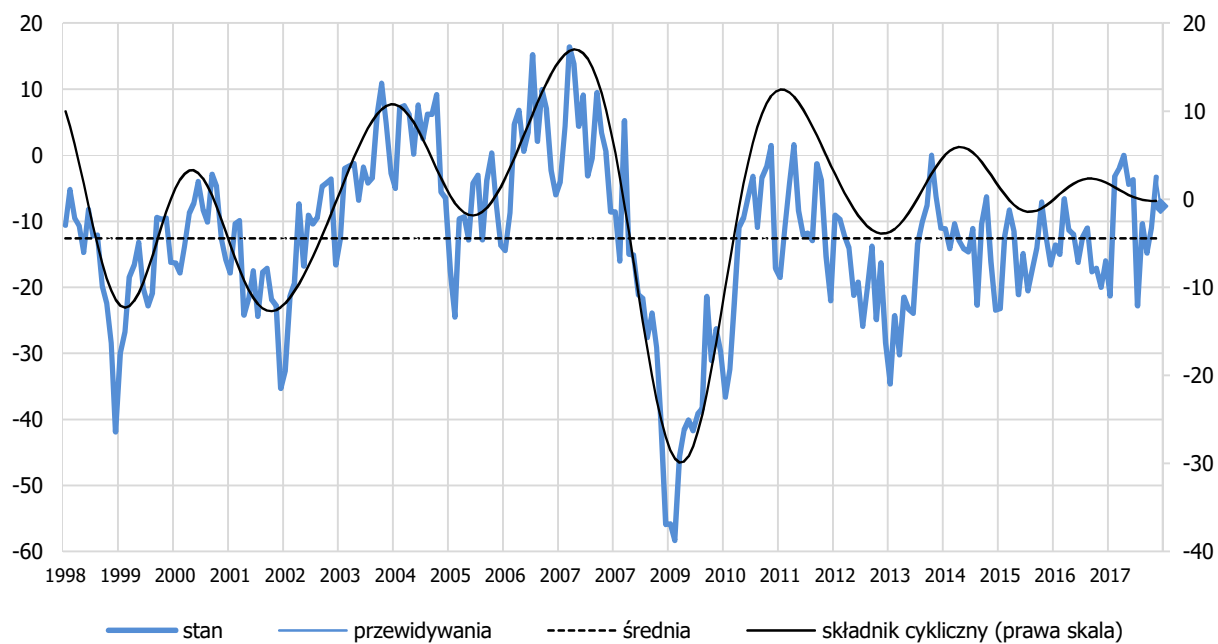

	XI'16	VIII'17	IX'17	X'17	XI'17	przewidywania
wzrost	16,4	20,3	21,9	21,0	26,0	19,4
brak zmiany	52,8	53,3	54,8	60,1	54,1	54,5
spadek	30,8	26,4	23,3	19,0	19,9	26,1
saldo (1.-3.)	-14,4	-6,1	-1,4	2,0	6,1	-6,7

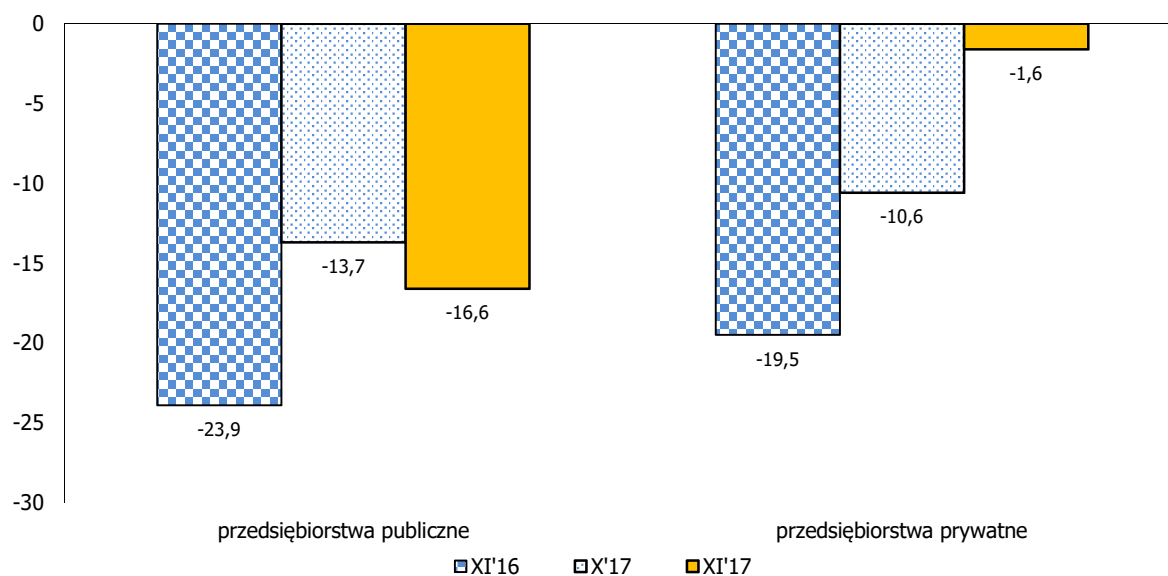

3) Zamówienia eksportowe

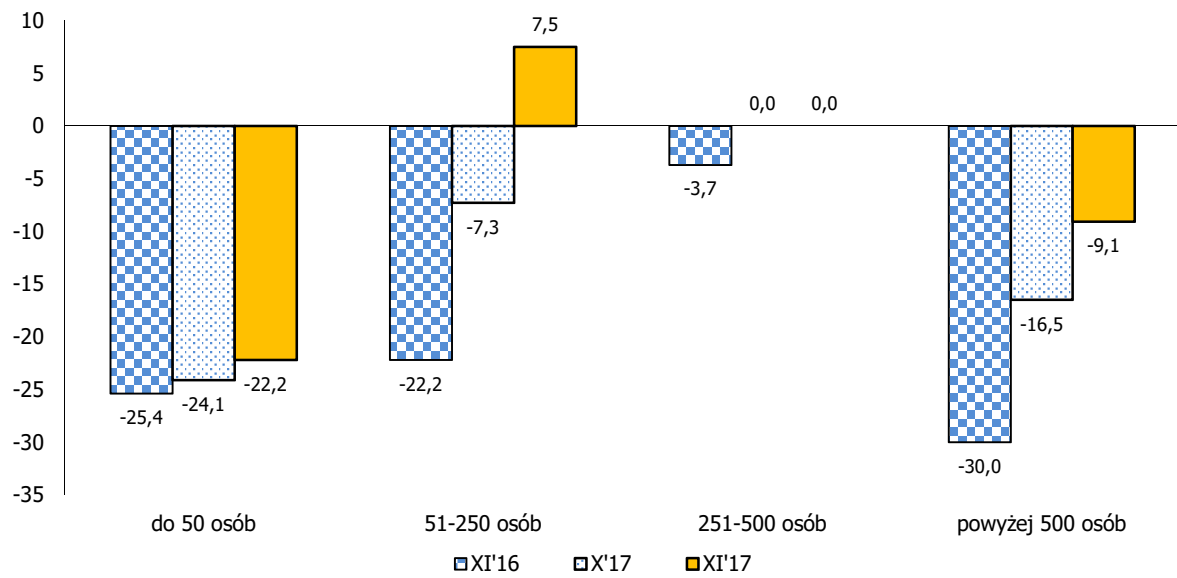

	XI'16	VIII'17	IX'17	X'17	XI'17	przewidywania
wzrost	11,8	12,8	13,1	13,1	17,8	15,0
brak zmiany	56,5	63,9	59,1	62,8	61,1	62,3
spadek	31,8	23,2	27,9	24,1	21,1	22,7
nie dotyczy	29,9	31,6	30,1	32,2	32,6	32,4
saldo (1.-3.)	-20,0	-10,4	-14,8	-11,0	-3,3	-7,7

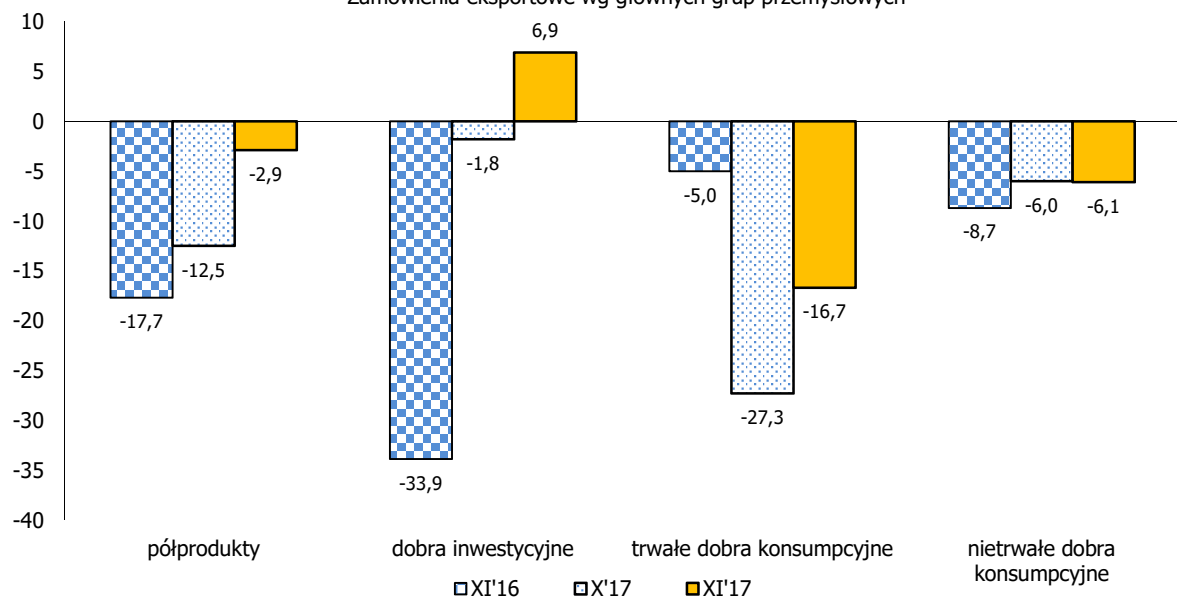
Zamówienia eksportowe wg sektorów własnościowych

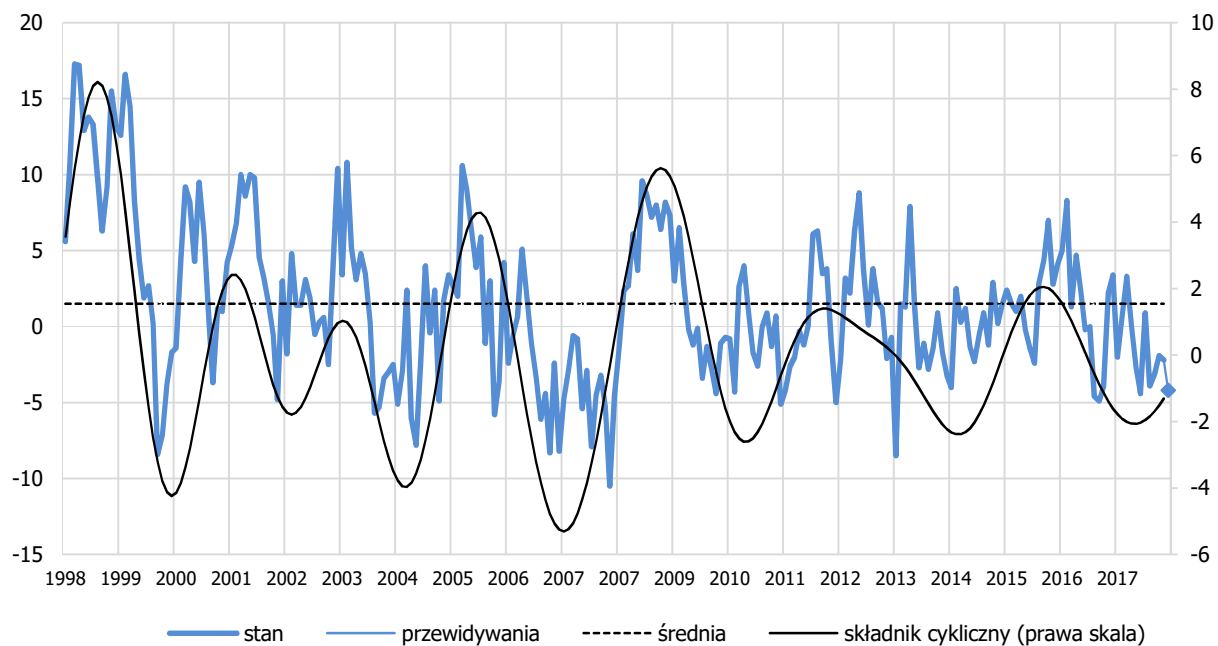
Zamówienia eksportowe wg wielkości zatrudnienia

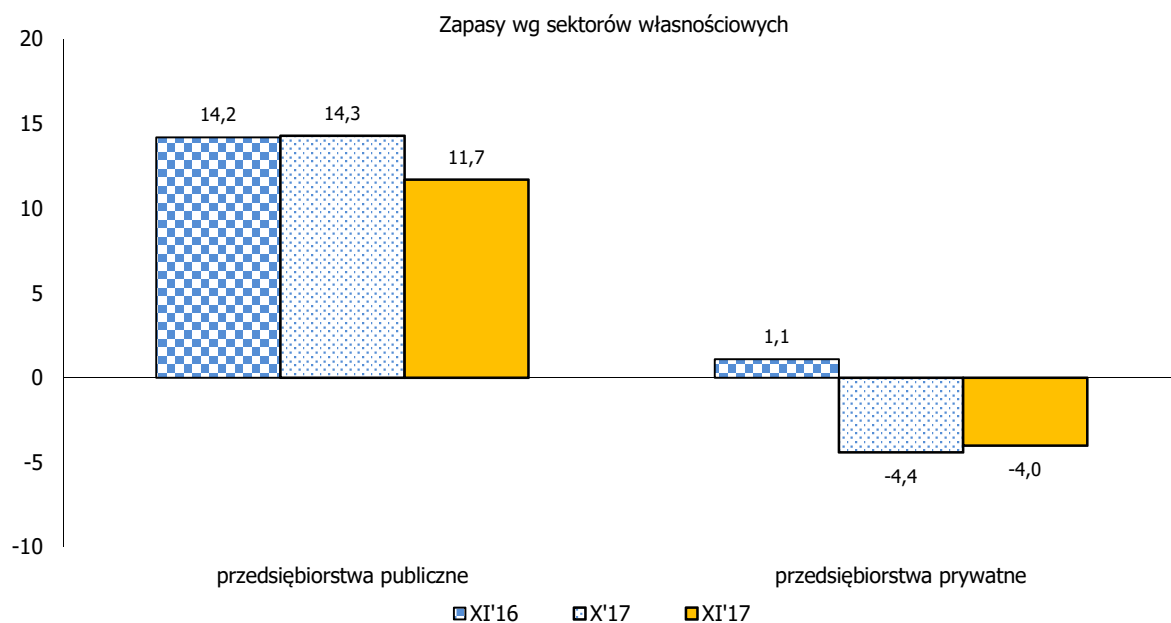
Zamówienia eksportowe wg głównych grup przemysłowych

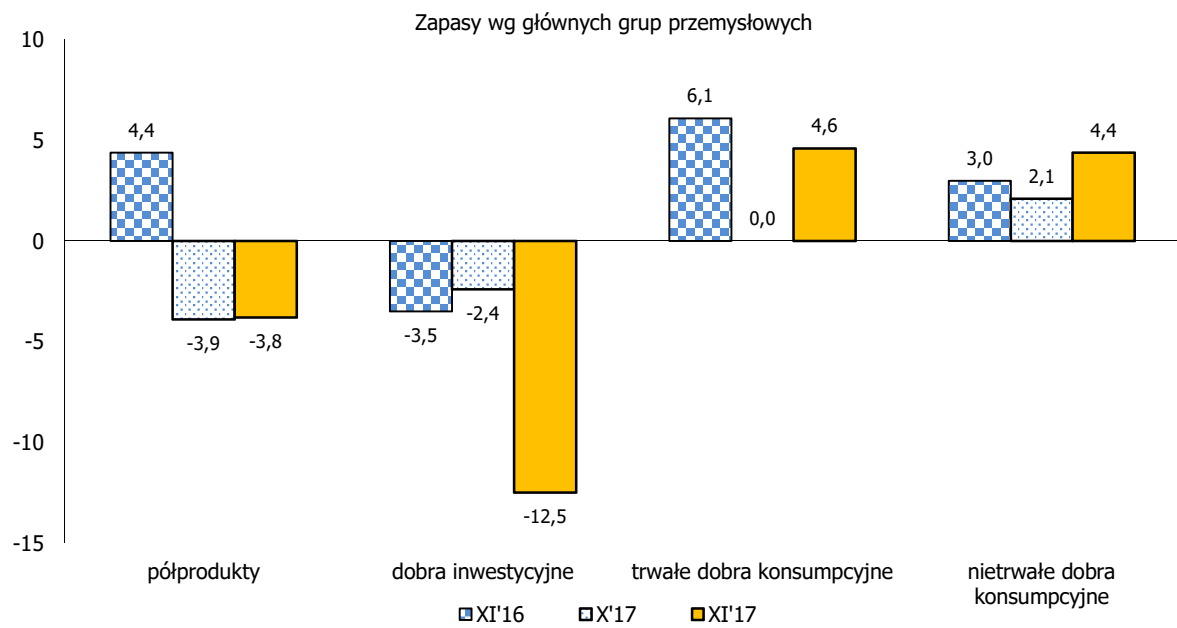
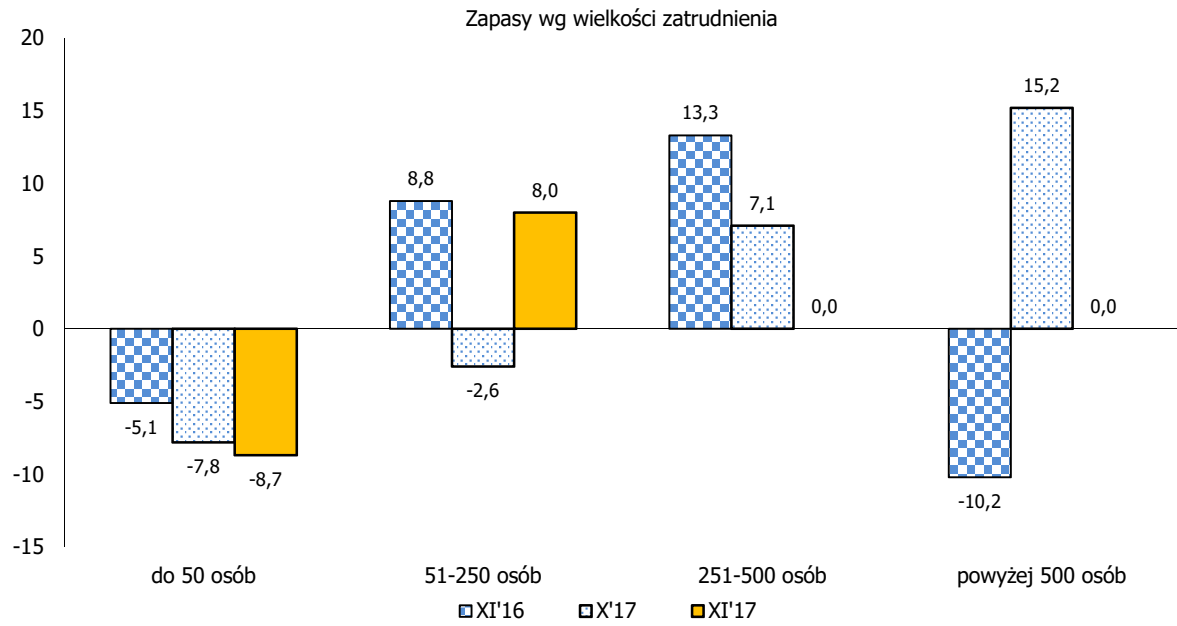

4) Zapasy

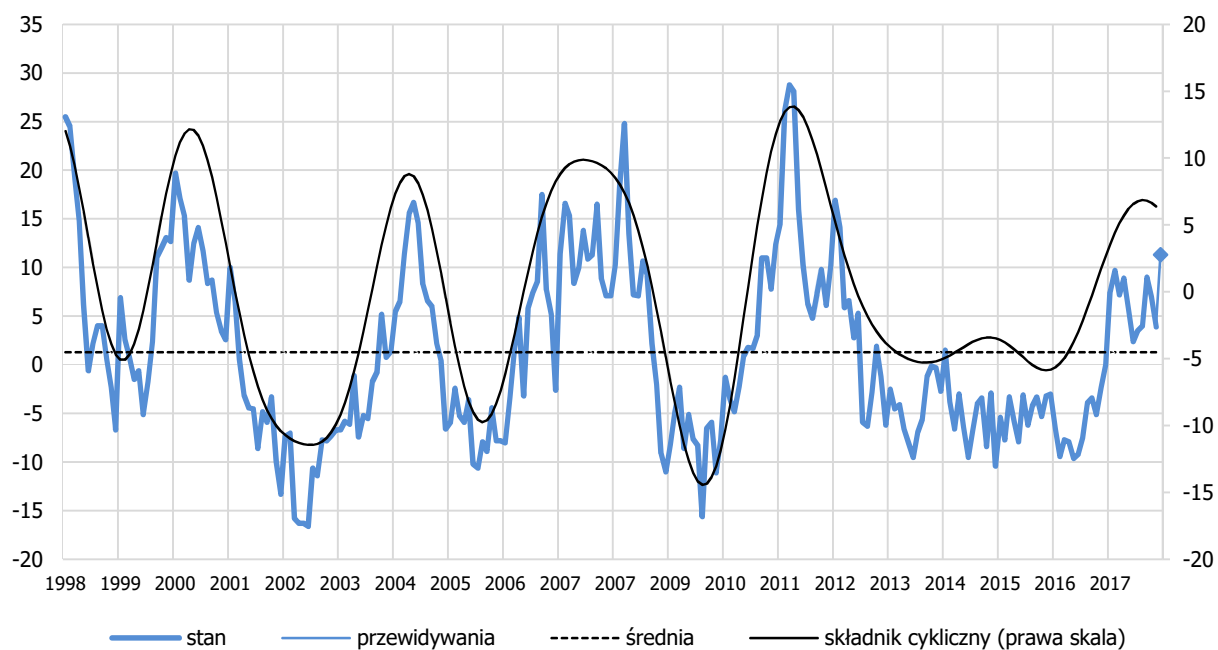

	XI'16	VIII'17	IX'17	X'17	XI'17	przewidywania
wzrost	15,7	10,9	12,1	12,6	12,6	11,2
brak zmiany	70,9	74,4	72,7	72,9	72,6	73,4
spadek	13,4	14,8	15,2	14,5	14,8	15,4
saldo (1.-3.)	2,3	-3,9	-3,1	-1,9	-2,2	-4,2

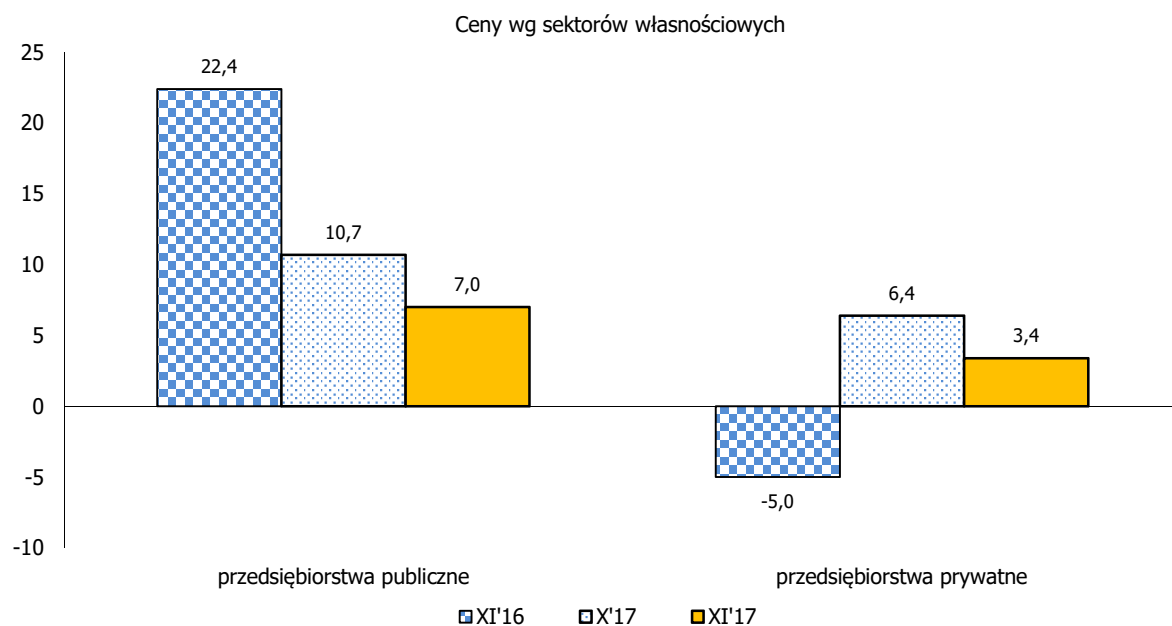

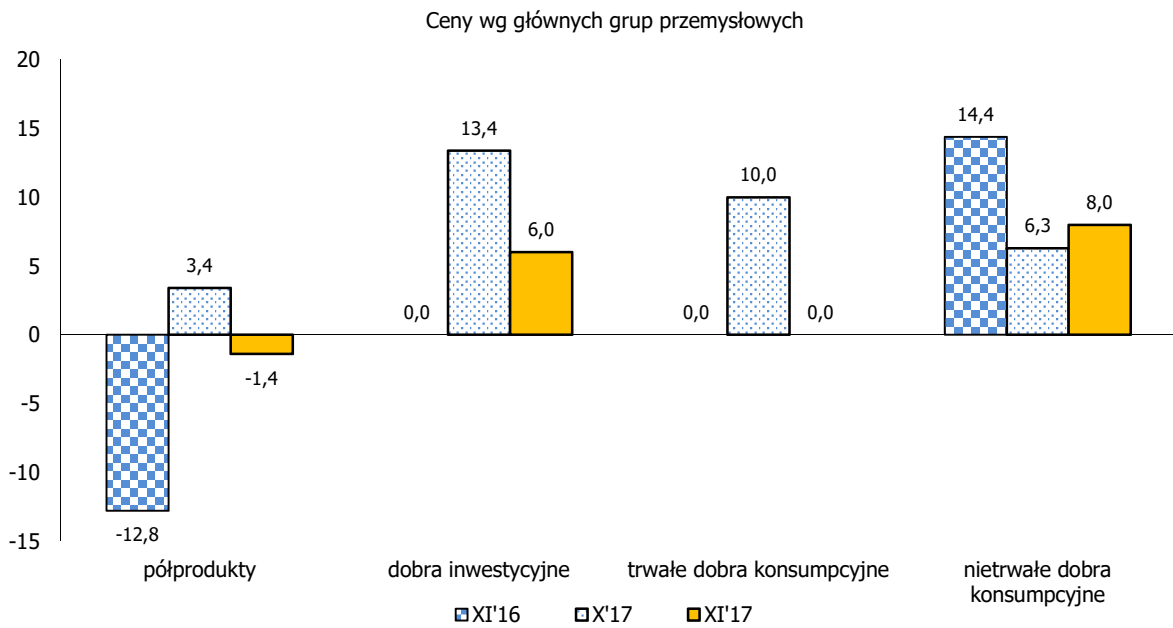
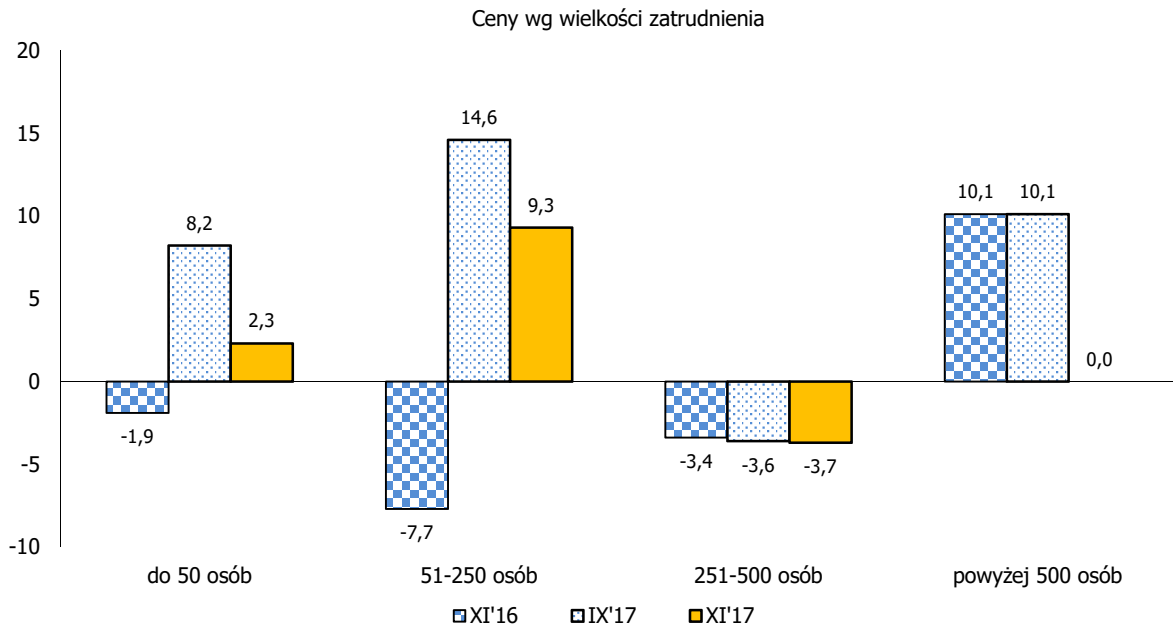

5) Ceny

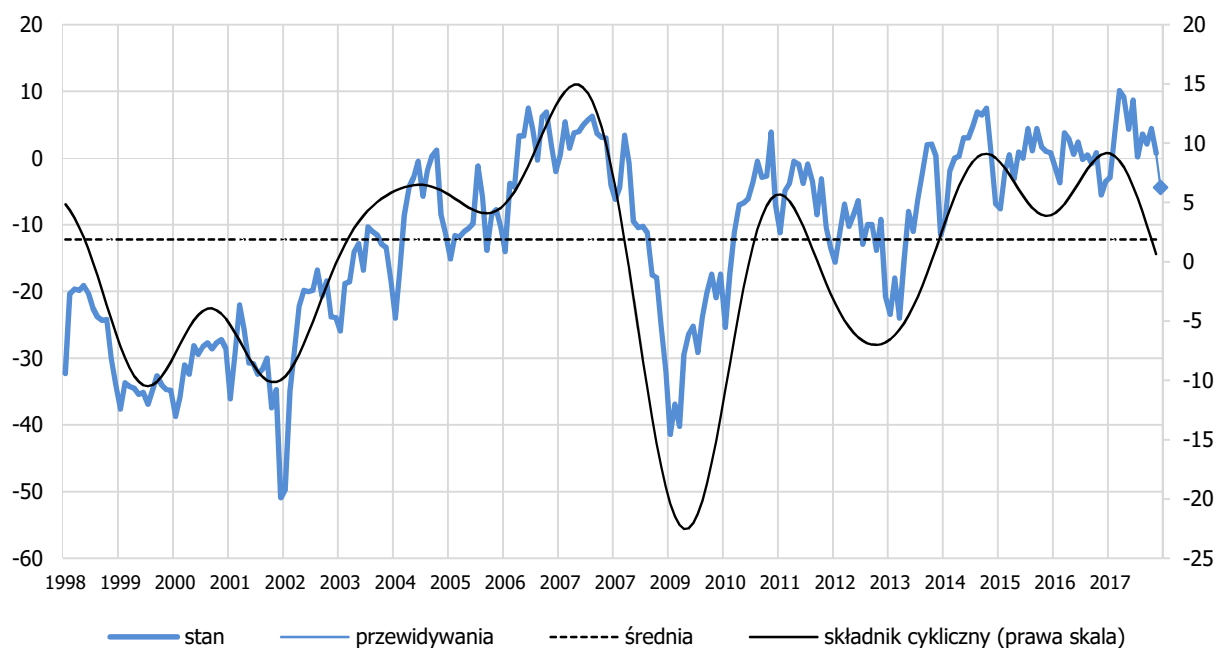

	XI'16	VIII'17	IX'17	X'17	XI'17	przewidywania
wzrost	9,2	11,5	16,4	14,9	12,6	18,7
brak zmiany	79,3	81,0	76,2	77,2	78,6	73,9
spadek	11,5	7,5	7,4	7,9	8,7	7,4
saldo (1.-3.)	-2,3	4,0	9,0	7,0	3,9	11,3

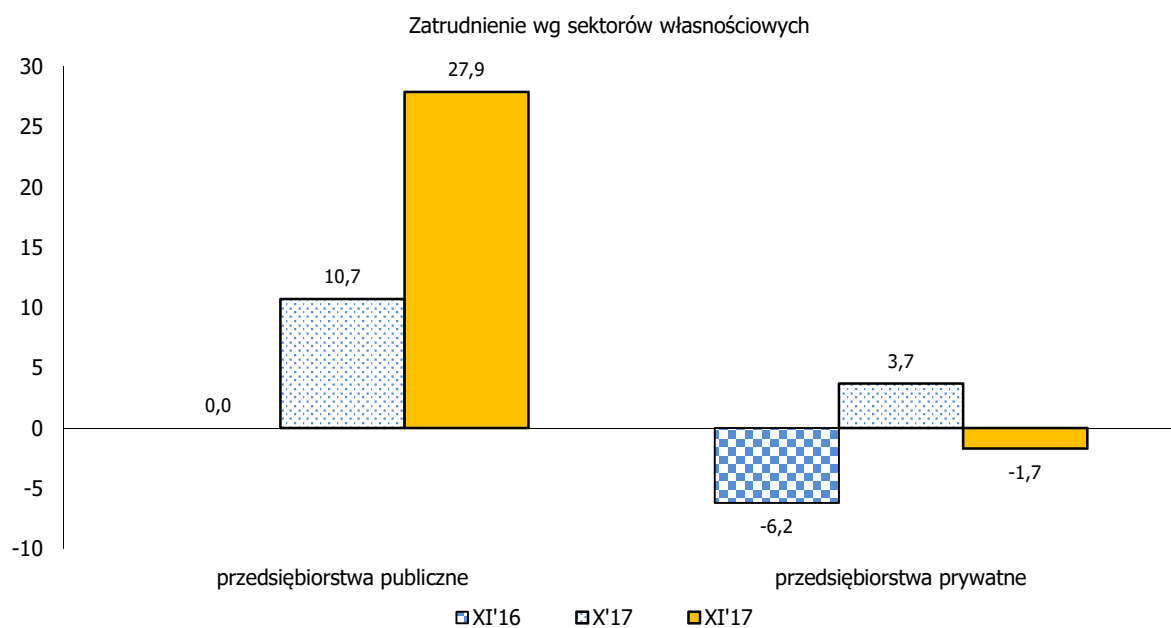

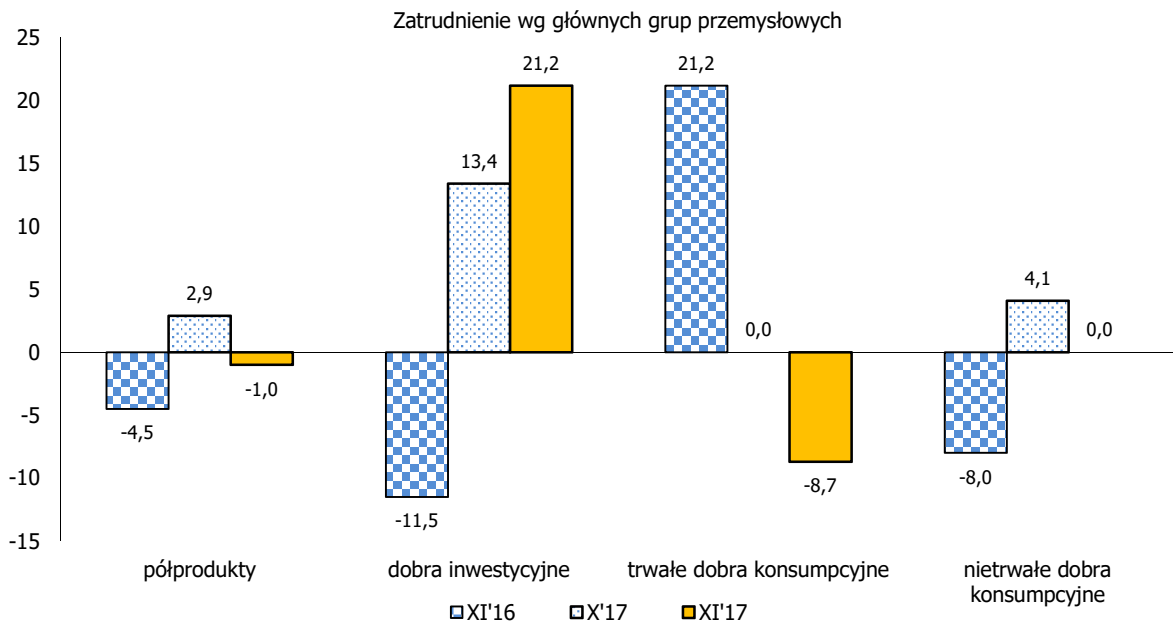
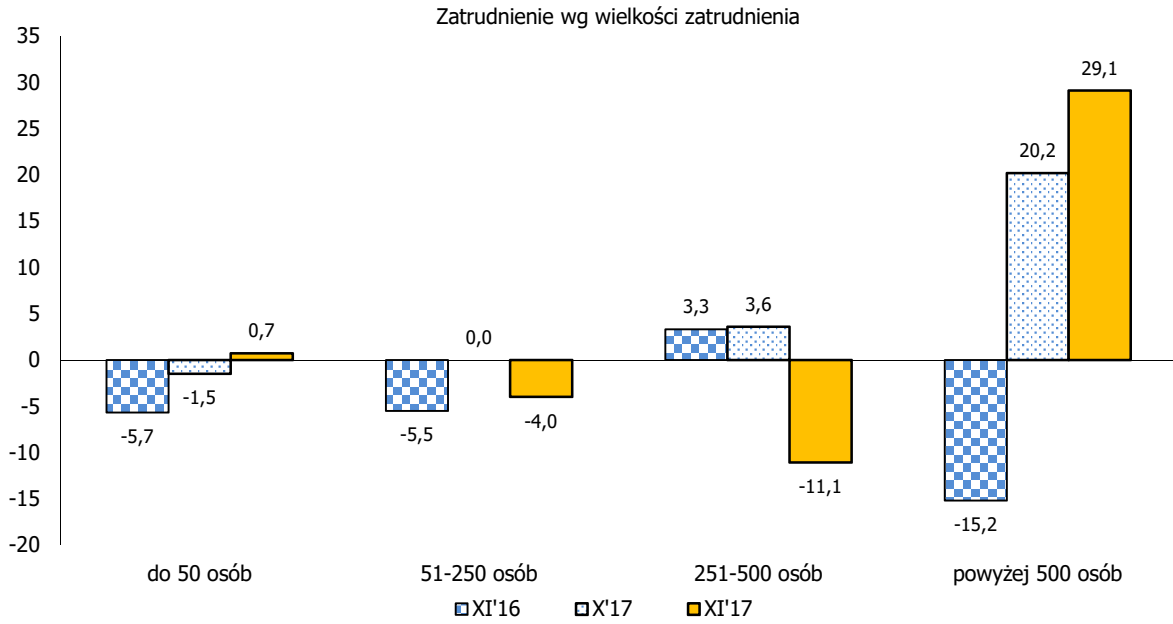

6) Zatrudnienie

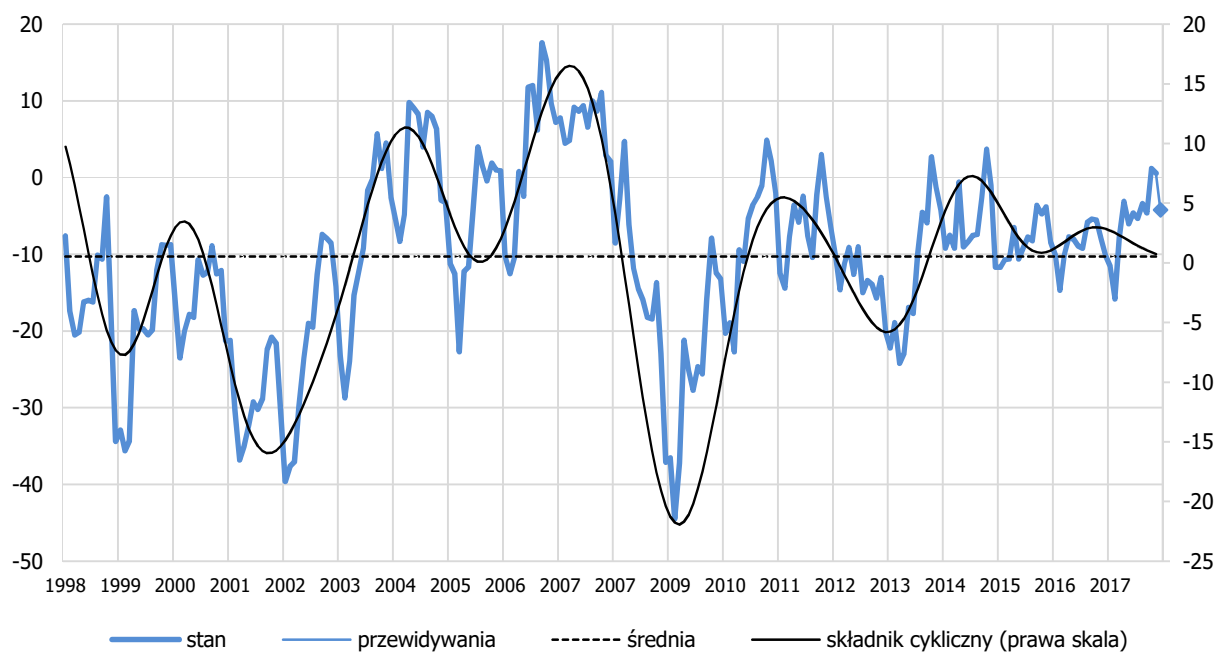

	XI'16	VIII'17	IX'17	X'17	XI'17	przewidywania
wzrost	11,6	17,4	17,0	15,3	14,8	11,7
brak zmiany	71,4	68,8	68,1	73,8	71,1	72,2
spadek	17,1	13,8	14,9	10,9	14,1	16,1
saldo (1.-3.)	-5,5	3,6	2,1	4,4	0,7	-4,4

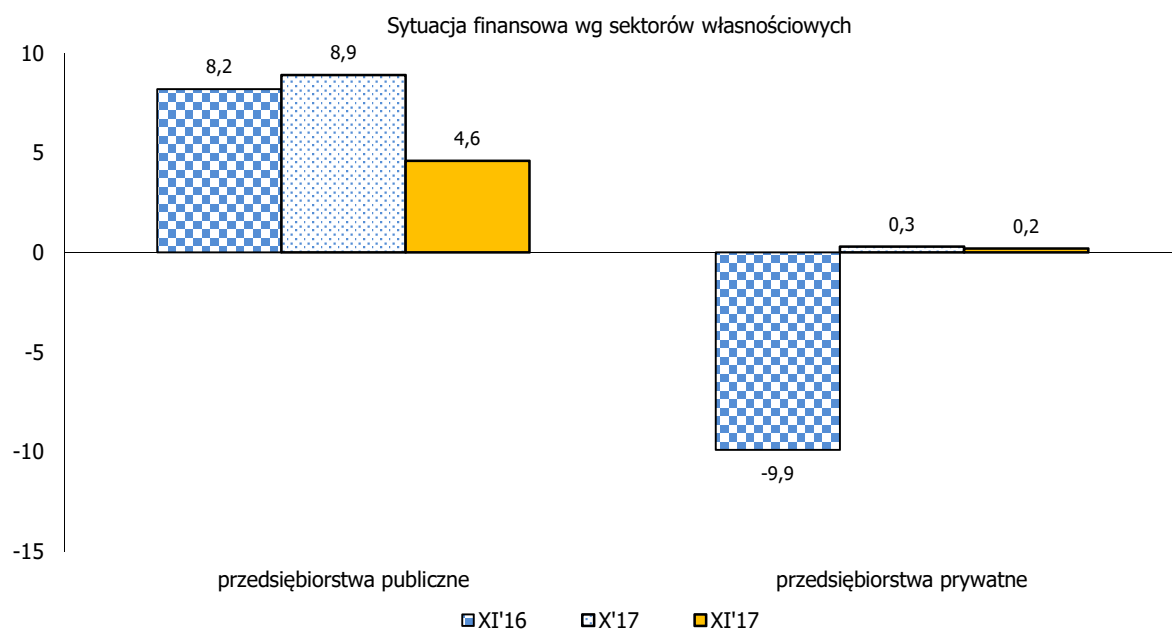

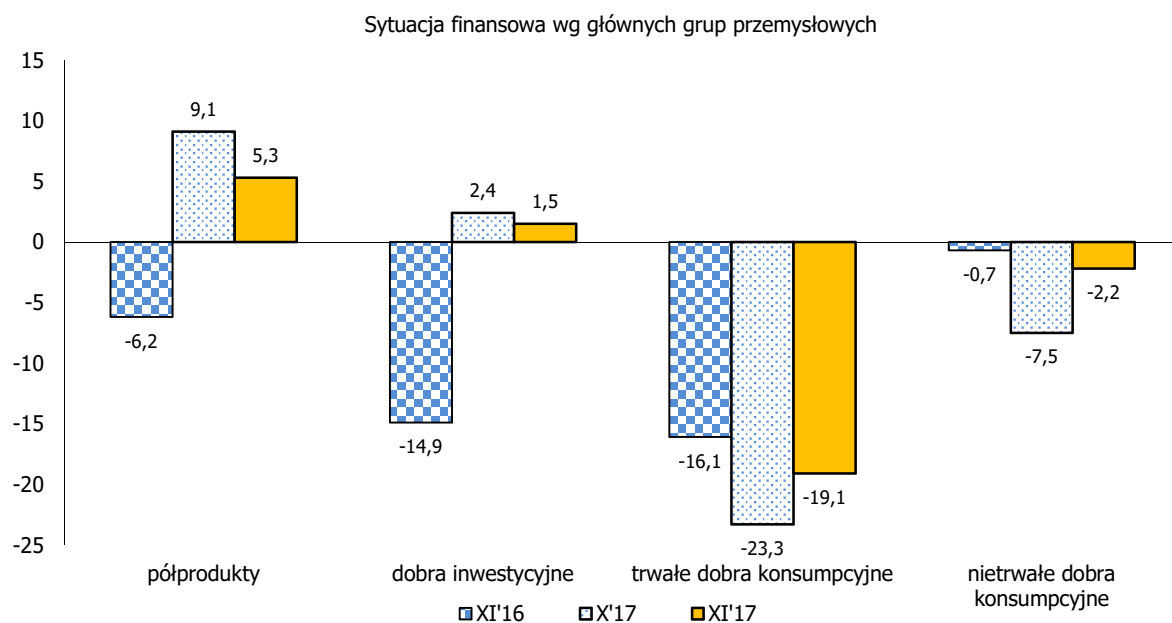
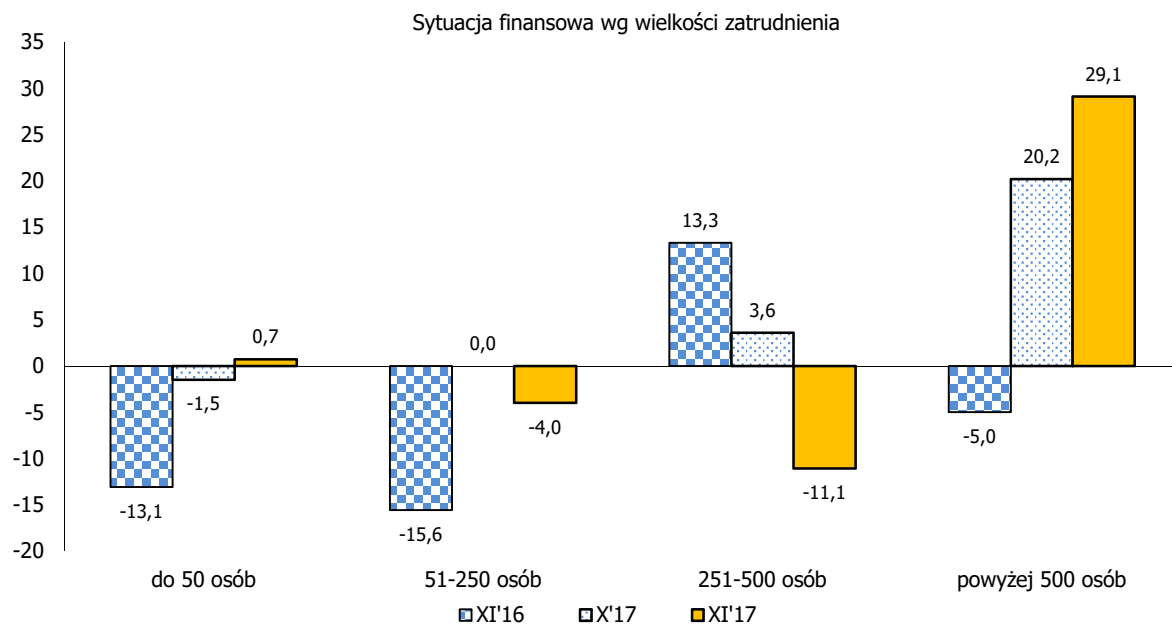

7) Sytuacja finansowa

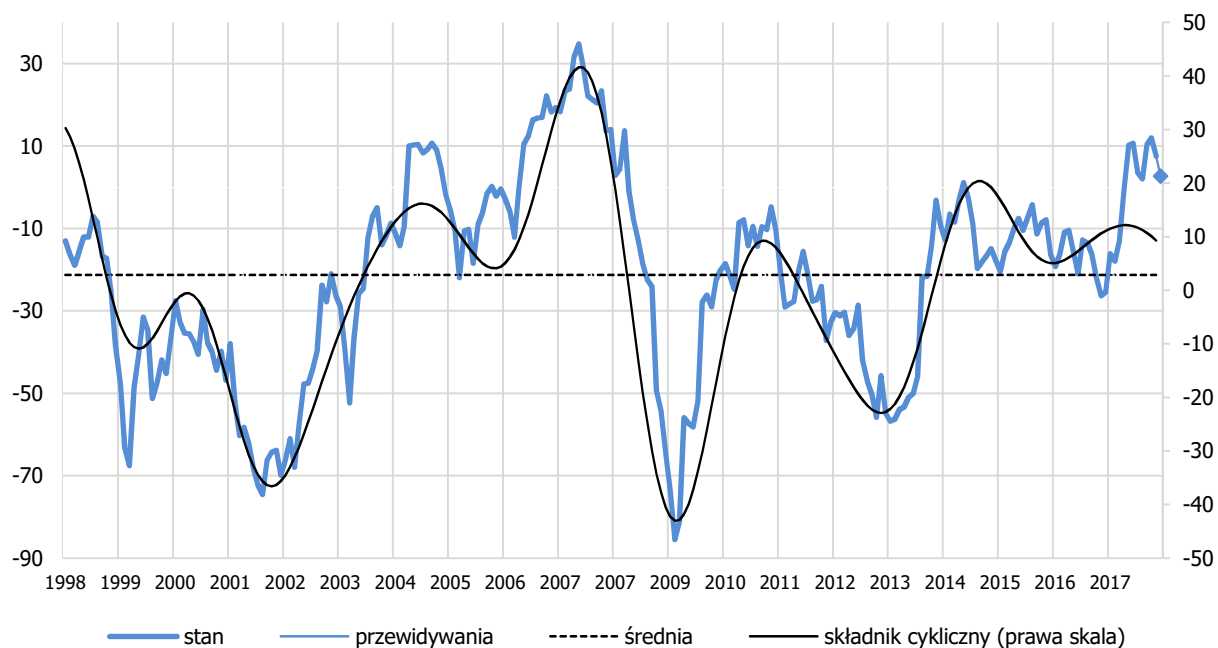

	XI'16	VIII'17	IX'17	X'17	XI'17	przewidywania
poprawa	13,2	16,0	13,4	16,7	15,5	14,8
brak zmiany	65,6	64,6	68,6	67,8	69,6	66,2
pogorszenie	21,2	19,4	18,0	15,5	14,9	19,0
saldo (1.-3.)	-8,0	-3,4	-4,6	1,2	0,6	-4,2

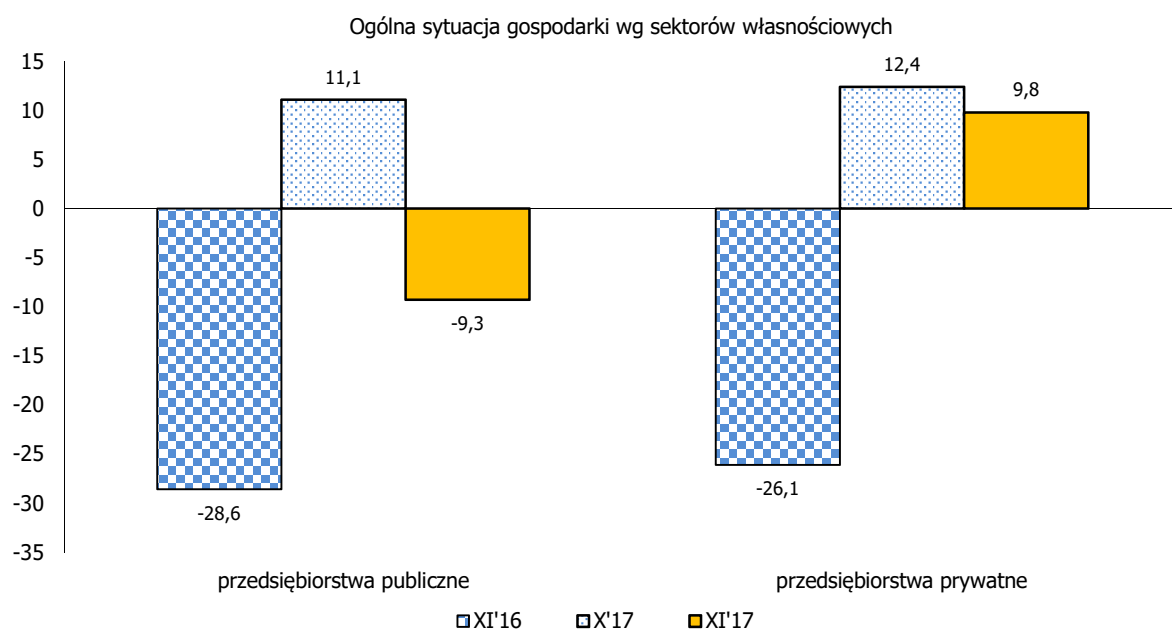

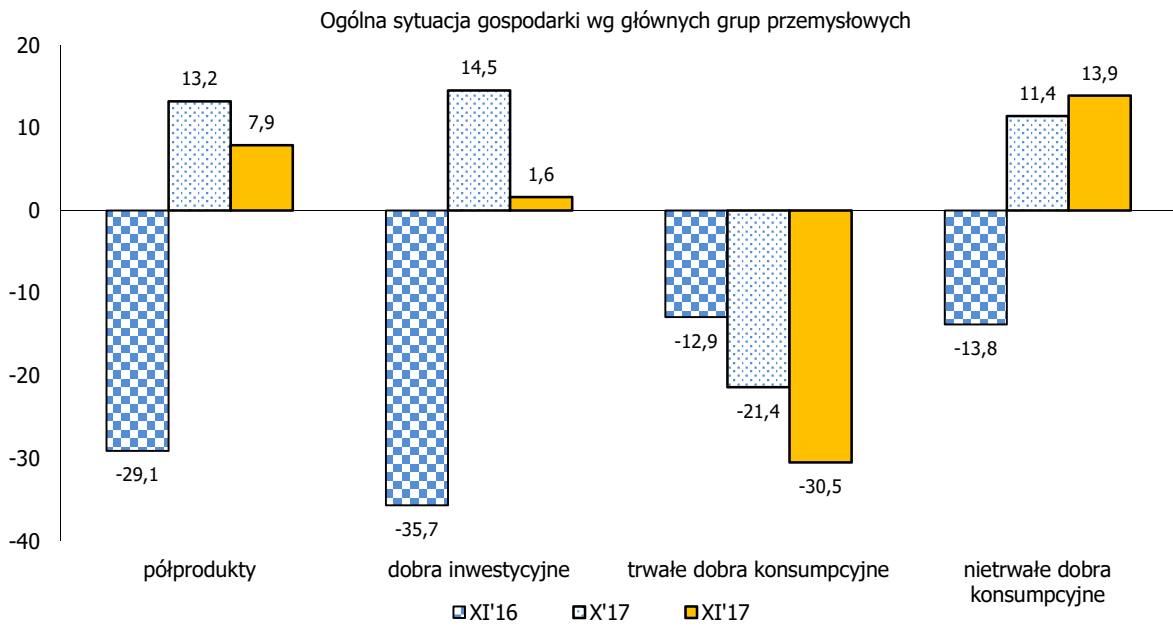
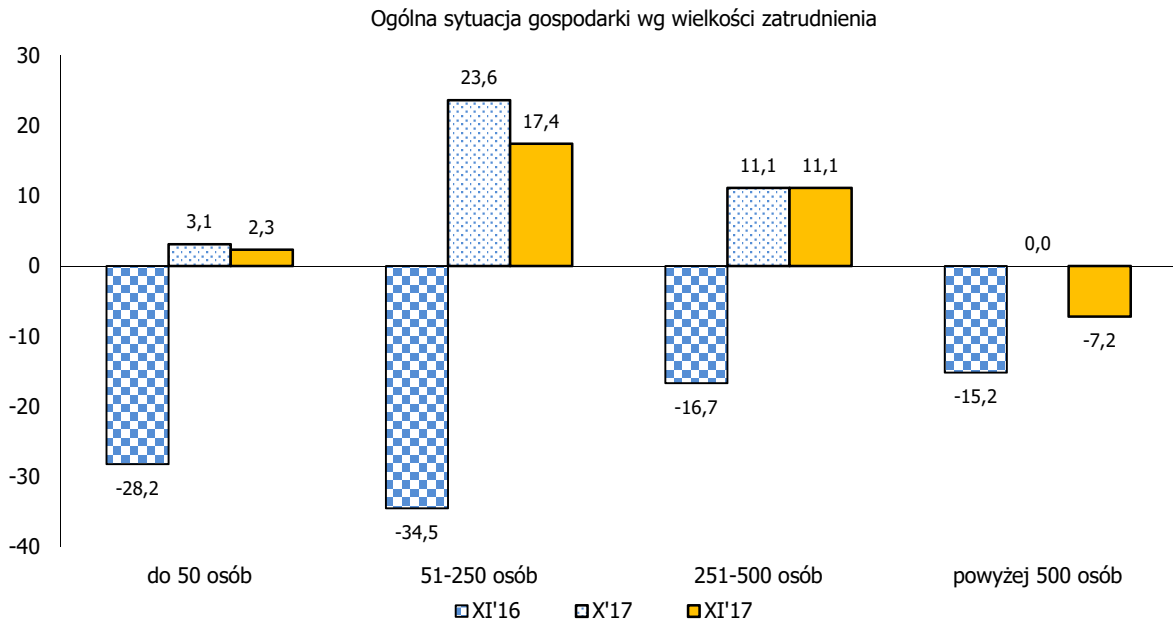

8) Ogólna sytuacja gospodarki

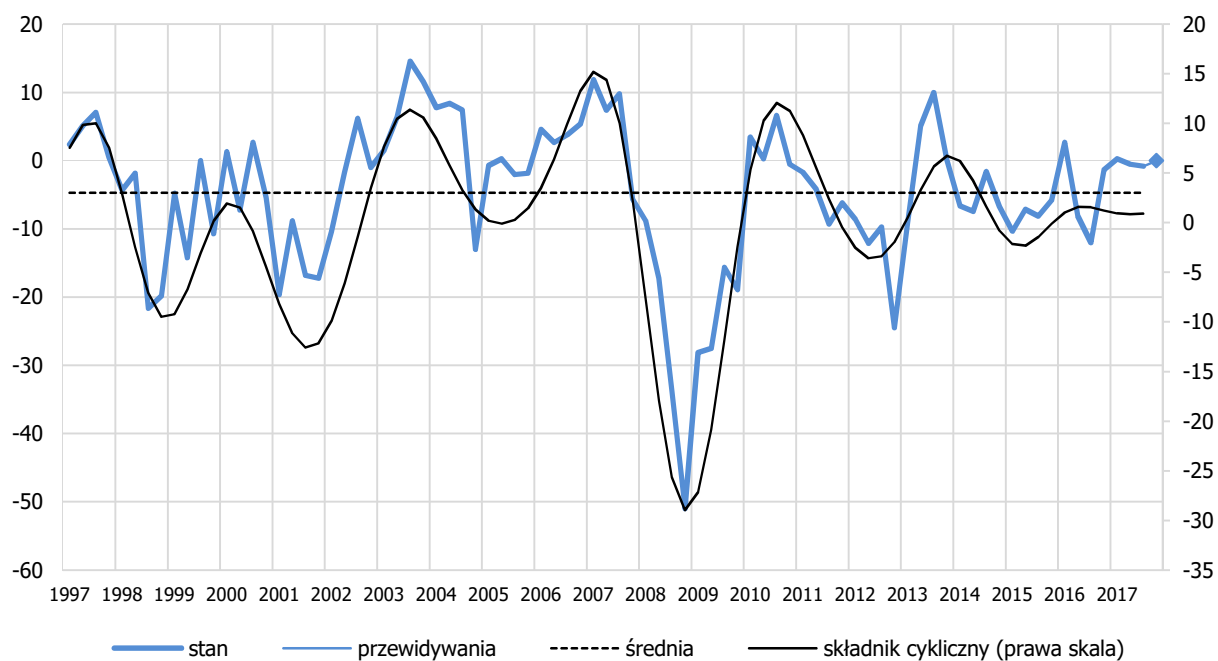

	XI'16	VIII'17	IX'17	X'17	XI'17	przewidywania
poprawa	7,6	18,0	24,0	23,3	22,1	20,9
brak zmiany	58,5	66,1	62,4	65,4	63,4	60,9
pogorszenie	33,9	15,9	13,6	11,3	14,5	18,2
saldo (1.-3.)	-26,3	2,1	10,4	12,0	7,6	2,7

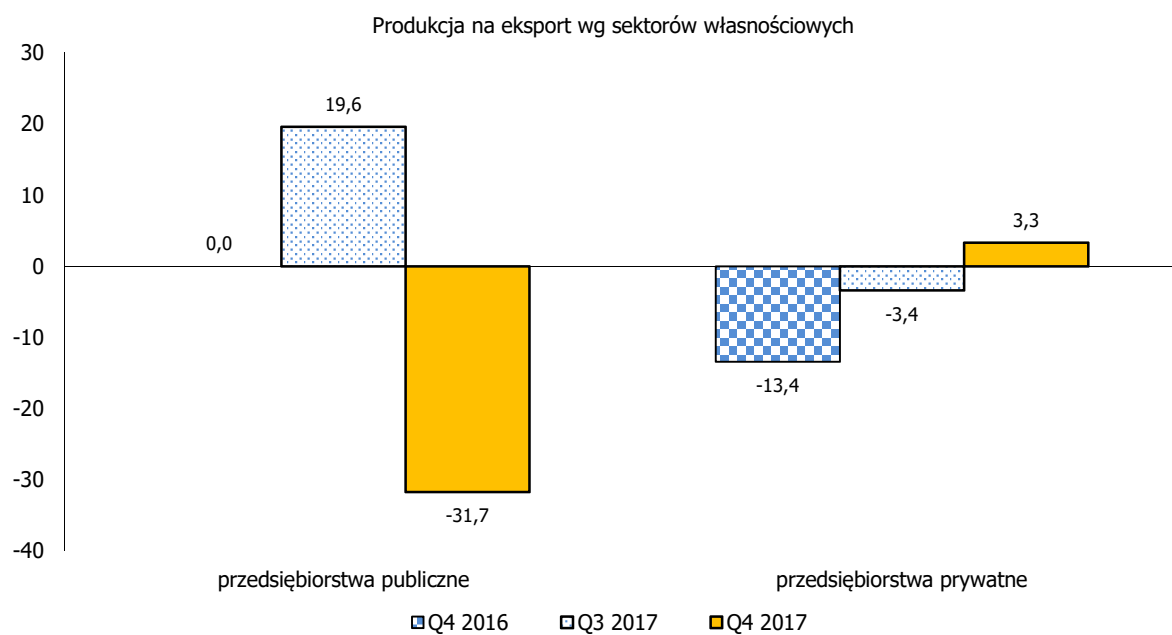

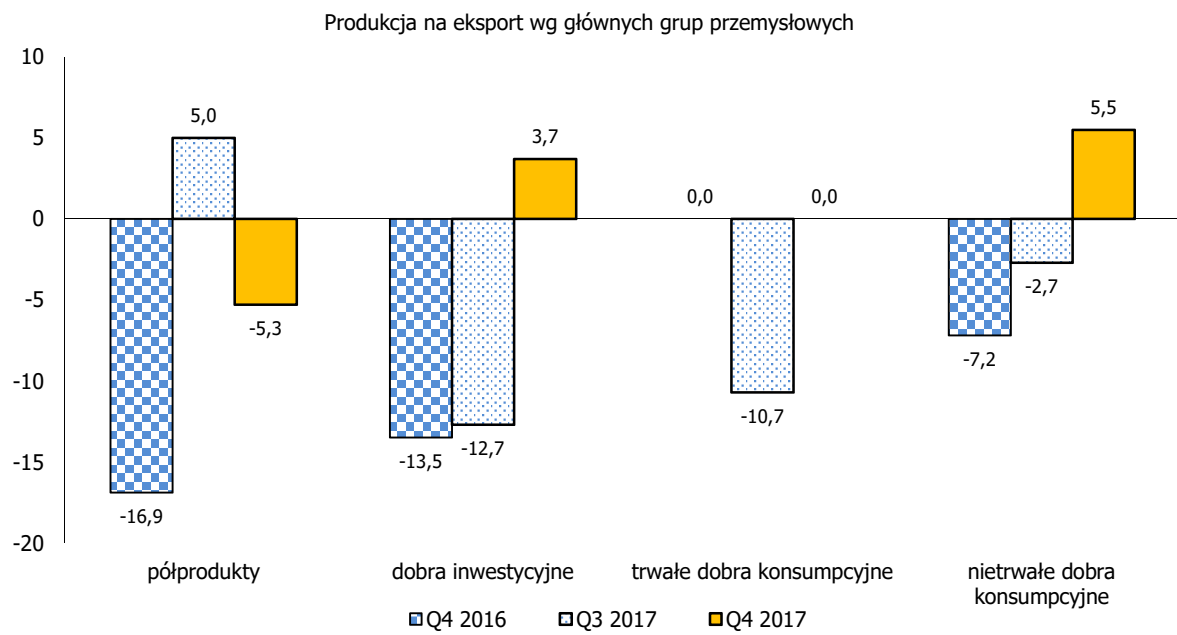
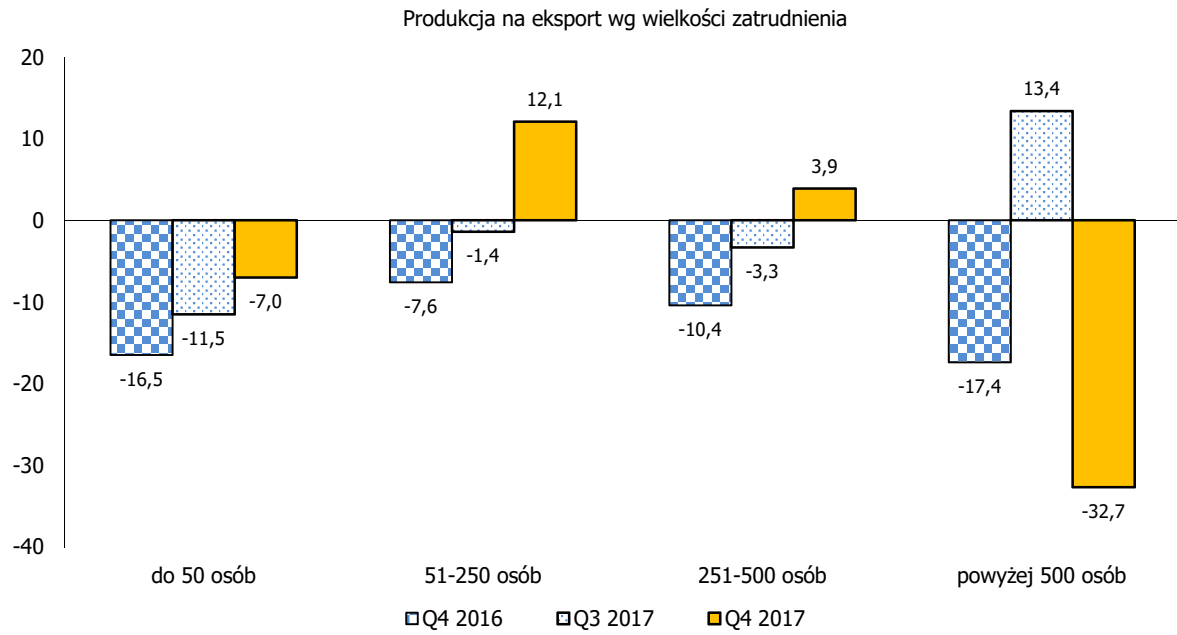

9. Produkcja na eksport

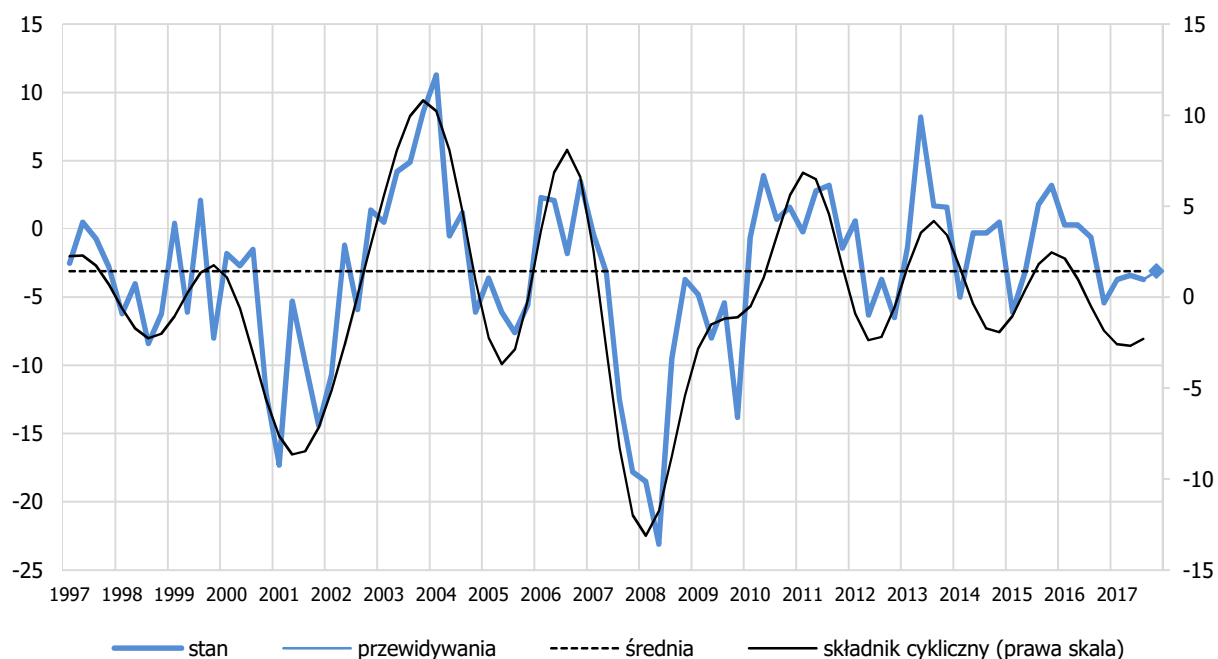

	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	przewidywania
wzrost	11,6	14,3	19,2	17,0	17,6	15,7
brak zmiany	64,8	70,1	61,9	65,5	63,9	68,5
spadek	23,6	15,6	18,9	17,5	18,4	15,7
saldo (1.-3.)	-12,0	-1,3	0,3	-0,5	-0,8	0,0

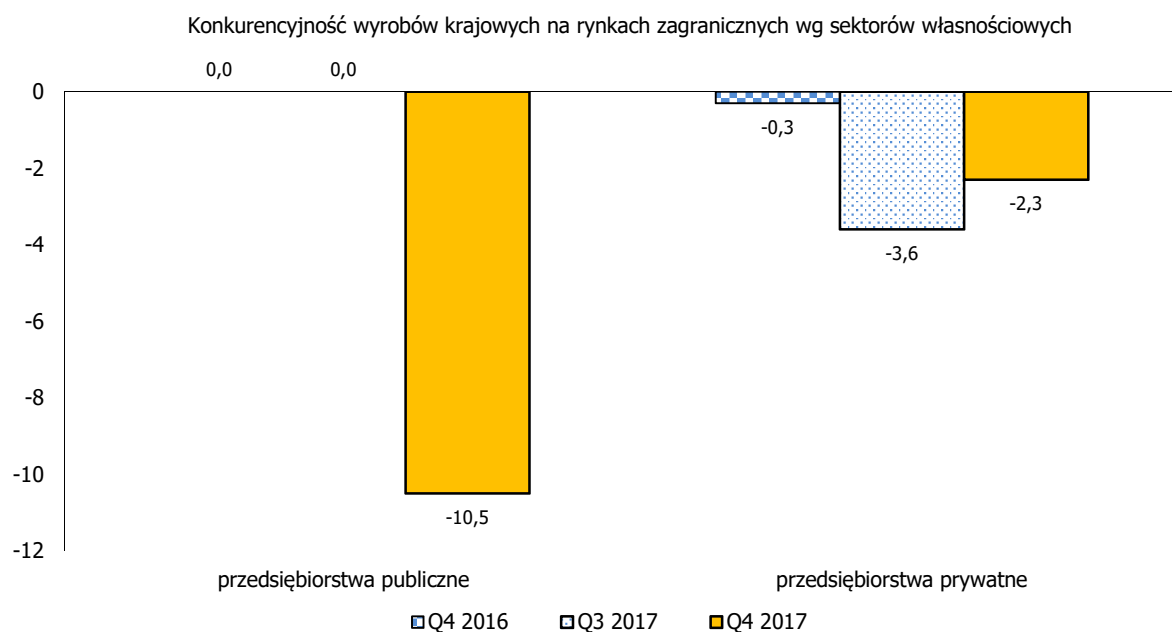

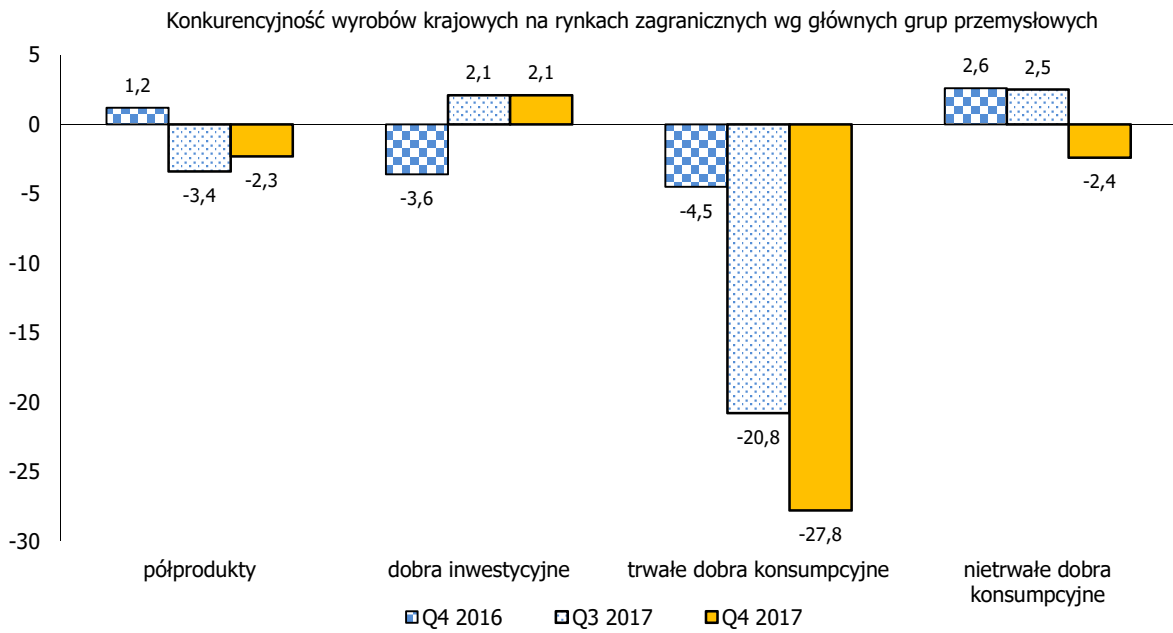
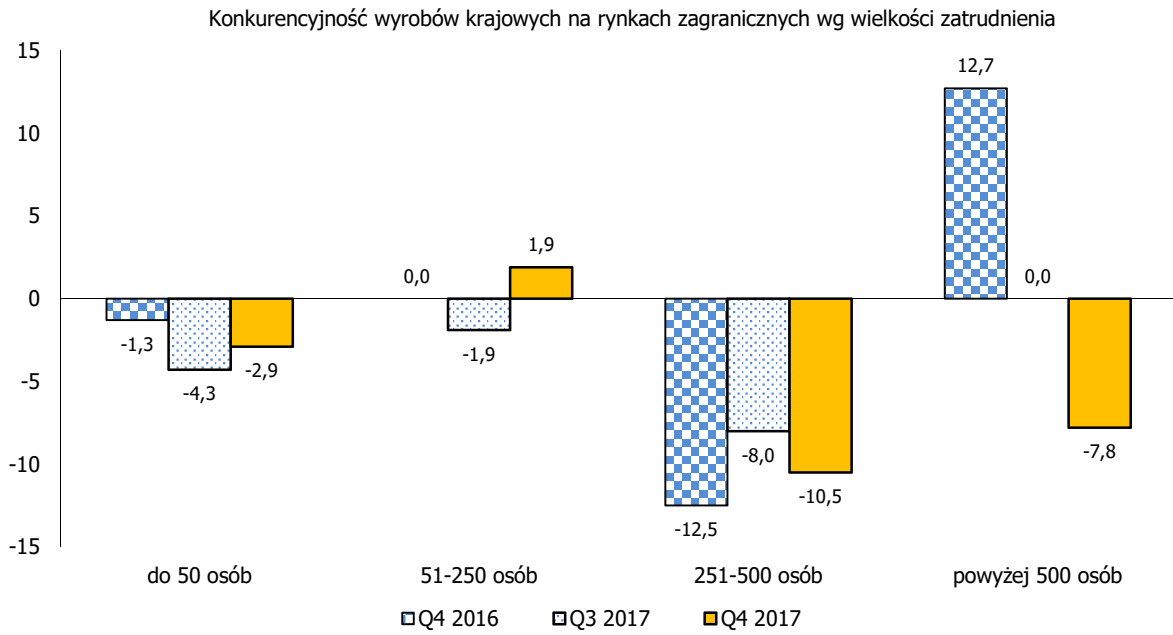

10. Konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych

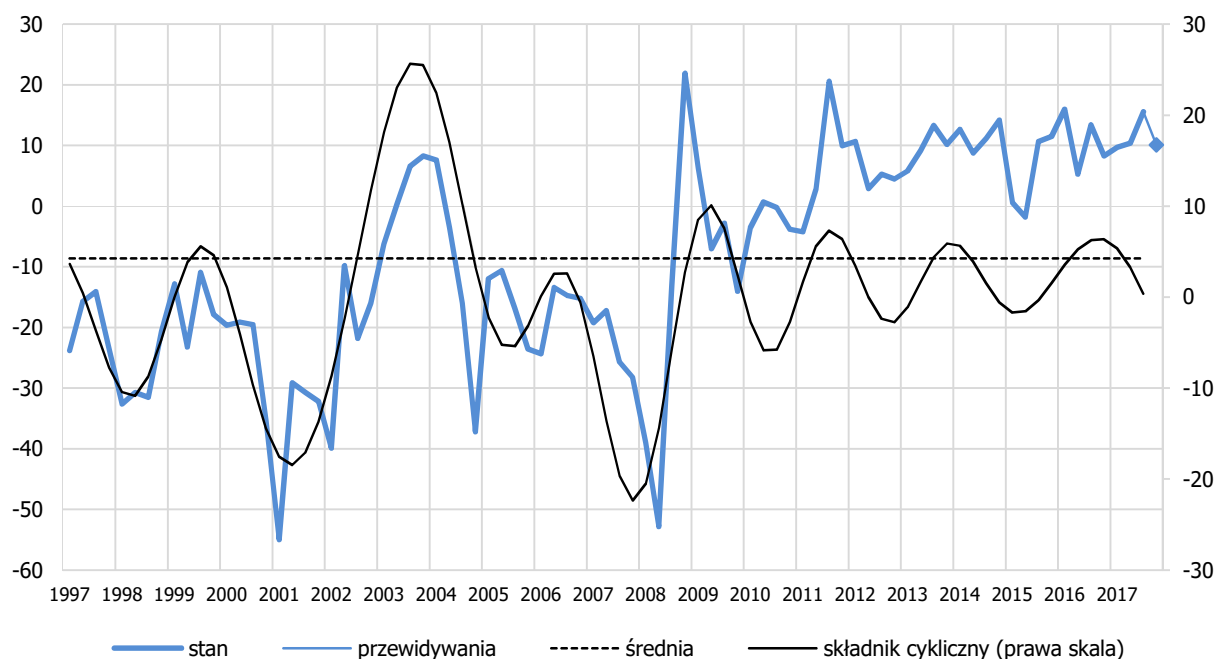

	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	przewidywania
wzrost	8,7	7,7	7,7	5,2	9,2	9,4
brak zmiany	82,0	79,2	80,9	86,2	77,9	78,1
spadek	9,3	13,1	11,4	8,6	12,9	12,5
trudno ocenić	28,8	29,3	25,4	27,4	28,2	31,8
saldo (1.-3.)	-0,6	-5,4	-3,7	-3,4	-3,7	-3,1

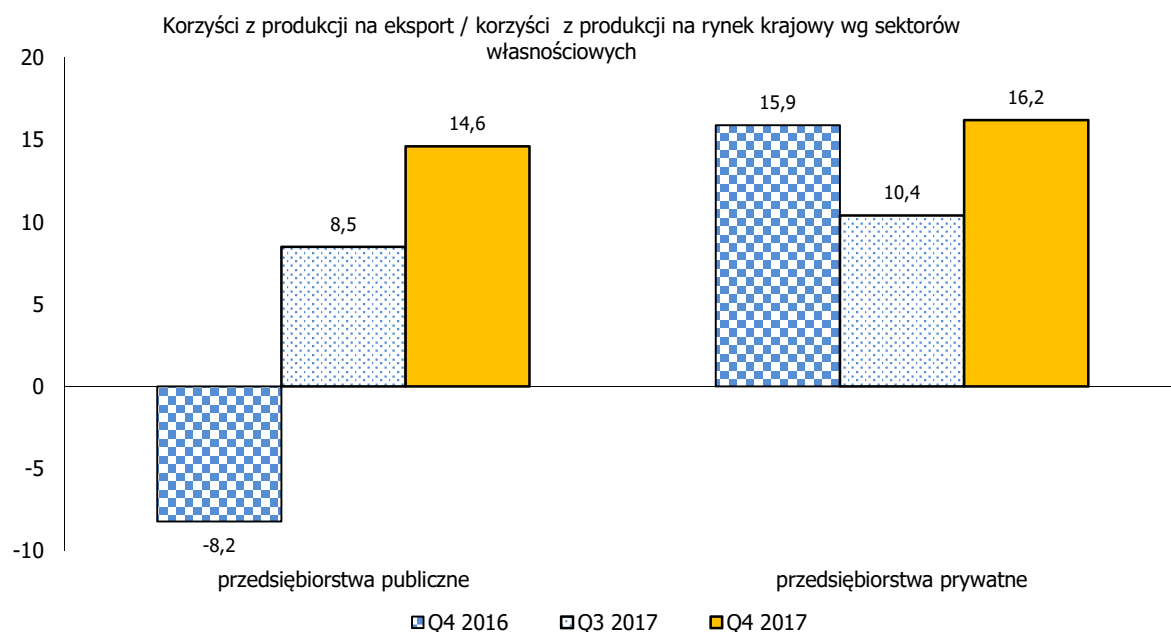

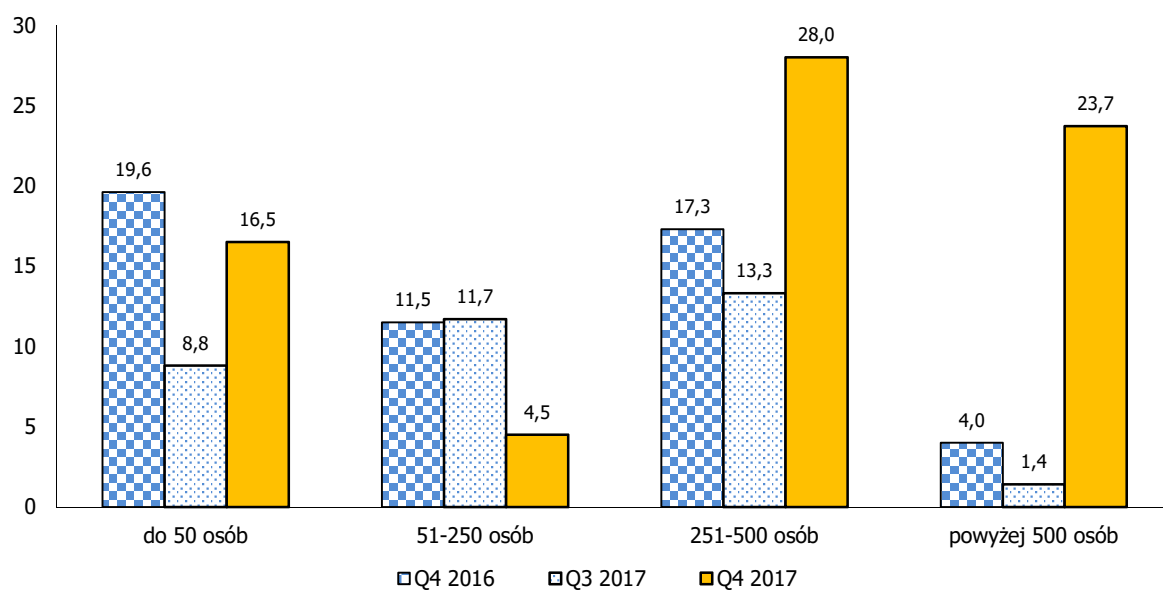
11. Korzyści z produkcji na eksport w stosunku do korzyści z produkcji na rynek krajowy

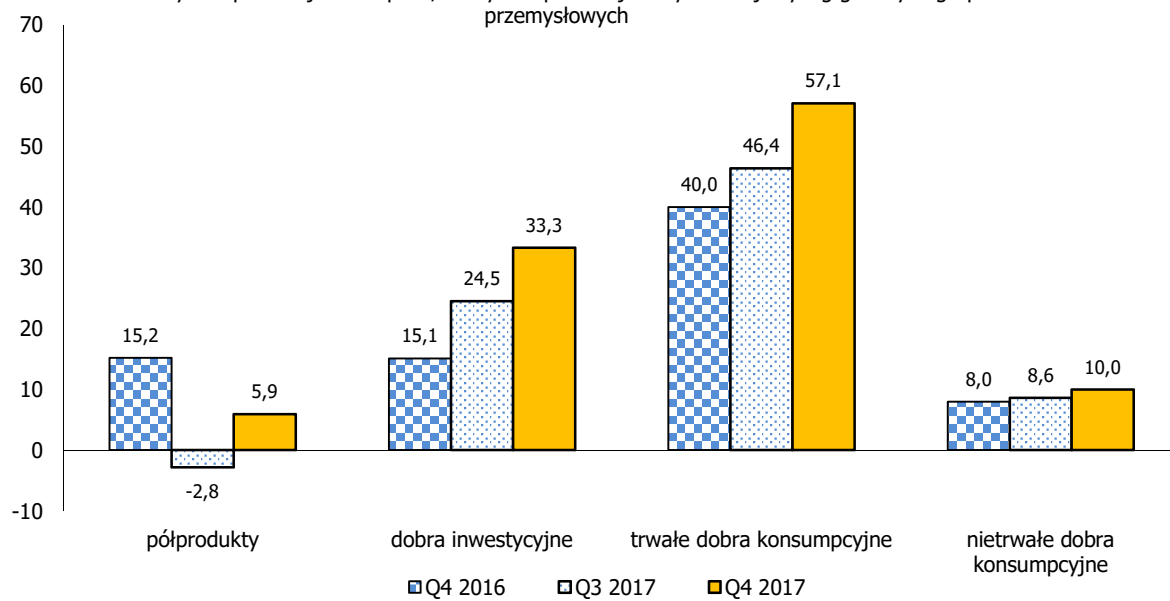
	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	przewidywania
wzrost	31,0	26,1	29,2	30,7	32,8	29,4
brak zmiany	51,4	56,1	51,3	49,0	50,0	51,3
spadek	17,6	17,8	19,5	20,3	17,2	19,3
saldo (1.-3.)	13,4	8,3	9,7	10,4	15,6	10,1

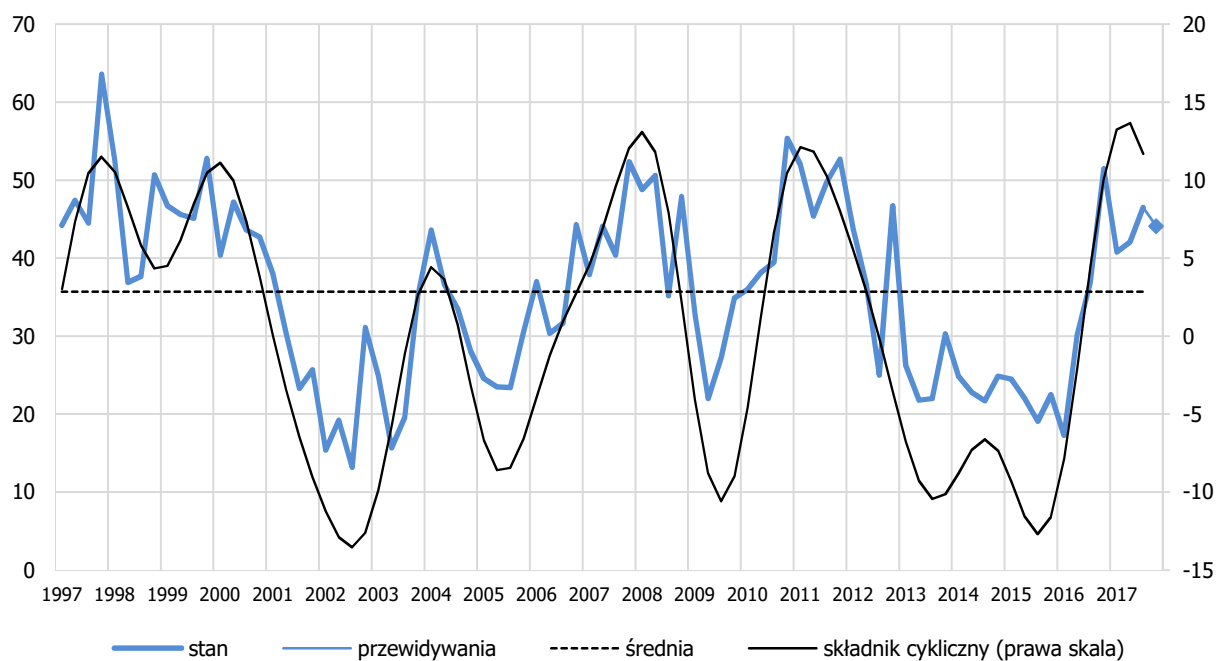
Korzyści z produkcji na eksport / korzyści z produkcji na rynek krajowy wg wielkości zatrudnienia

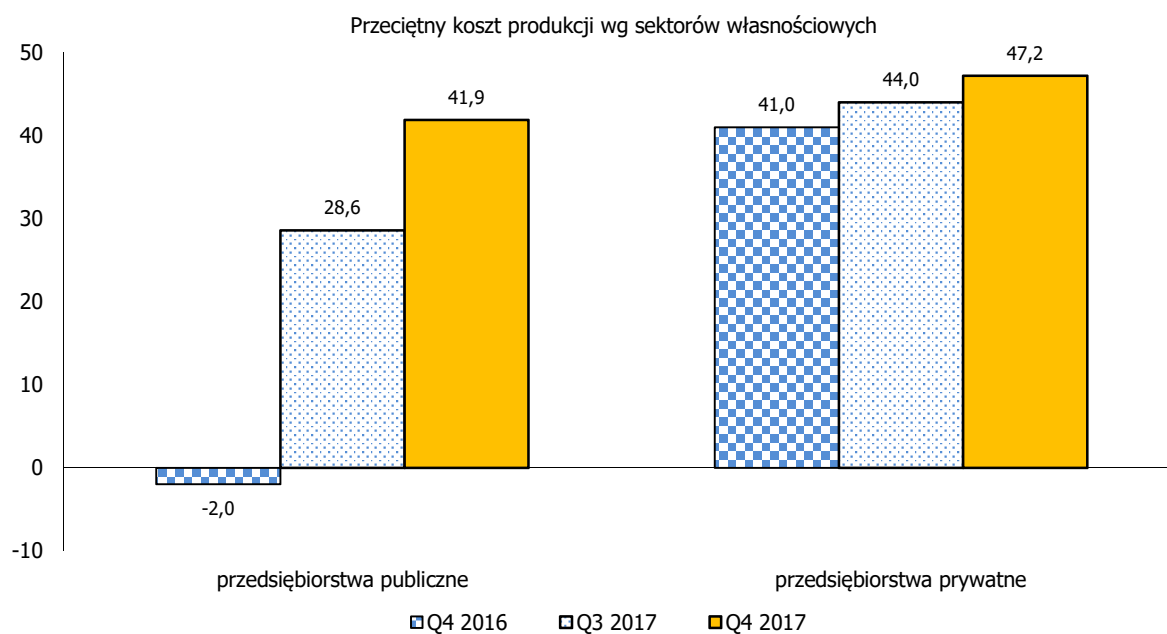
Korzyści z produkcji na eksport / korzyści z produkcji na rynek krajowy wg głównych grup przemysłowych

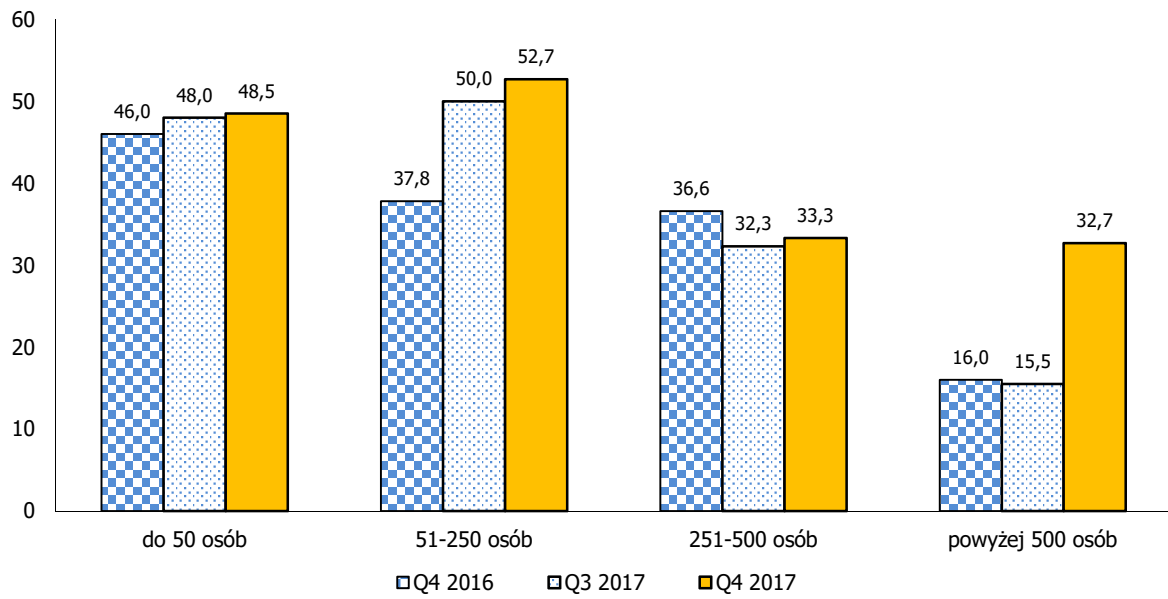
12. Przeciętny koszt produkcji

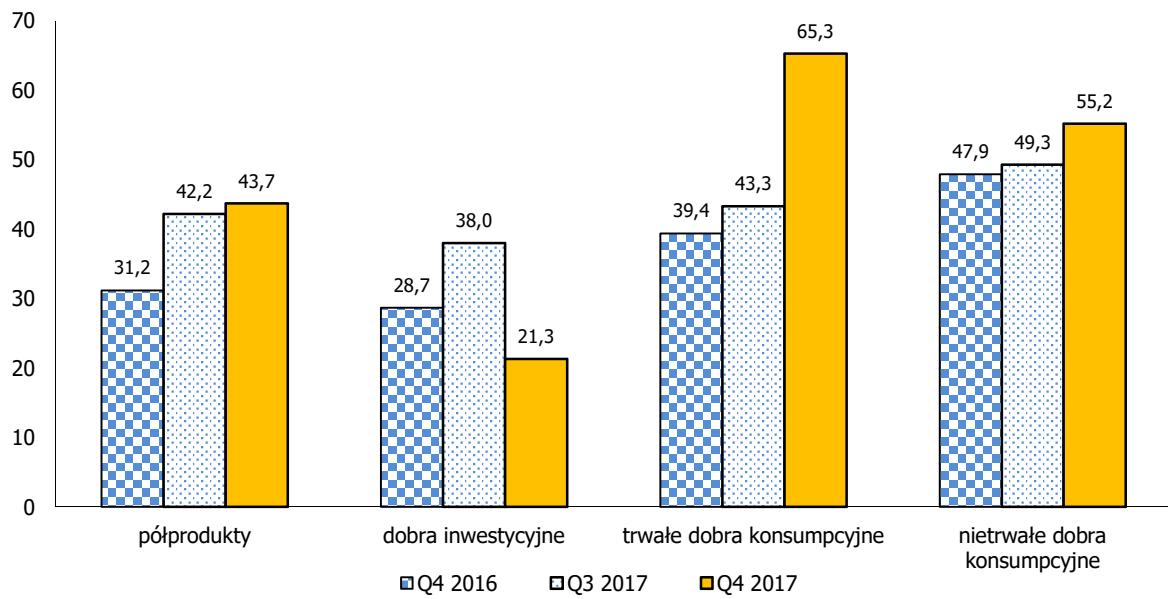
	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	przewidywania
wzrost	42,5	55,9	46,6	48,0	50,2	49,0
brak zmiany	52,0	39,7	47,6	46,1	46,0	46,1
spadek	5,6	4,4	5,8	5,9	3,7	4,9
saldo (1.-3.)	36,9	51,5	40,8	42,1	46,5	44,1

Przeciętny koszt produkcji wg wielkości zatrudnienia

Przeciętny koszt produkcji wg głównych grup przemysłowych

III. SUMMARY

In November 2017 the industrial confidence indicator (ICIRIED) grew by 0.7 pts to +2.8 pts. It is now 13.3 pts up from the respective last year figure. The results of the November survey are unusual. It happened only once, in 2012, that the indicator increased in November. Typically, ICIRIED declines at this time of a year due to negative seasonal factors. Those were public enterprises only that reduced their business activity this year. Private firms reported a rise in their business performance – the indicator and the main balances (production, total and export orders) calculated for private manufacturers increased. Finished goods inventories dropped as well as the rate of growth of selling prices. Financial position of firms and their opinions about general economic situation in the country worsened. They are pessimistic about their future business prospects. The evolution of the cyclical components of the main balances suggests that the coming slowdown in business activity might not necessarily be of seasonal nature.